

GLOBAL UNIVERSITY ENTREPRENEURIAL SPIRIT STUDENTS' SURVEY 16'

POLAND

dr Adrianna Lewandowska,

dr inż. Izabela Chrostowska-Siwek,

Łukasz Tylczyński

EY jest międzynarodowym partnerem projektu GUESS

Poland, Poznań 2017

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP.....	3
2	OGÓLNE INFORMACJE O ANKIETOWANYCH.....	5
3	PLANOWANA ŚCIEŻKA KARIERY.....	11
4	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I TY	15
5	SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA.....	19
6	PLANOWANIE WŁASNEJ FIRMY	22
7	TWOJA FIRMA.....	29
8	FIRMA RODZINNA	40
9	PODSUMOWANIE.....	50

1 WSTĘP

Kluczowym determinantem kształtującym nowe pokolenia są przede wszystkim zmiany ustrojowe. Literatura prezentuje różne klasyfikacje pokoleń, najczęściej mówi się o czterech podstawowych generacjach¹:

1. Weterani – urodzeni w latach 1930-1945;
2. Baby Boomers – urodzeni w latach 1946 -1969;
3. Pokolenie X- urodzeni w latach 1970-1979;
4. Pokolenie Y- urodzeni w latach 1980 -2000.

Należy wspomnieć o nadchodzącym pokoleniu Z. Obecnie na rynku doszło do zupełnie nowej sytuacji, a mianowicie spotkały się cztery pokolenia. Z początkiem XXI roku na rynku pracy pojawiły się osoby z pokolenia Y zwanego millenialsami². Na kształt współczesnego wzorca pokolenia Y miały ogromny wpływ zmiany technologiczne, dorastanie w gospodarce wolnorynkowej, a także procesy globalizacji. Do mocnych stron osób z tego pokolenia można zaliczyć: pewność siebie, szacunek do własnej osoby, wysoką samoocenę, jasne określanie oczekiwań, duże zaangażowanie w pracę, która jest interesująca, daje satysfakcję, ale nie jest ciężka, stawianie na rozwój osobisty, dbanie o równowagę praca-życie prywatne. Z drugiej zaś strony millennialsi mają skłonność do ryzyka, trudno jest im podporządkować się regułom i mają trudności w kontaktach bezpośrednich³.

Jaką ścieżkę kariery wybiorą millennialsi zaraz po skończeniu studiów i 5 lat po studiach? Czy zajęcia na które uczęszczają zwiększyły ich kompetencje? Jakie są ich kompetencje w zakresie przedsiębiorczości? W jakim środowisku żyją? Czy zamierzają zakładać własne firmy? Na te i szereg innych pytań z zakresu przedsiębiorczości odpowiedzieli studenci z pokolenia Y biorący udział w drugiej edycji badania GUESS.

Analiza odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie pozwoliła na ustalenie, iż:

- 67 % studentów bezpośrednio po studiach zamierza zostać pracownikami małych, średnich i dużych firm, a 7 % chce prowadzić własną firmę;
- 5 lat po ukończeniu studiów już 40 % studentów ma zamiar prowadzić własną firmę, a tylko 32 % chce być pracownikiem;
- 30 % studentów nie brało udziału w zajęciach z przedsiębiorczości;

---

¹ Lain – Kennedy J., *Job Interviews for Dummies*, John Willey, Hoboken NJ, 2007

² Kosa U., Strzelec D., *Zarządzanie pracownikami pokolenia Y*, StaffPoland, 2008

³ Jabłońska G., *Pokolenie Y wyzwaniem dla pracodawcy*, Sedlak&Sedlak, 2009

- w 80 % przypadków najbliższa rodzina będzie wspierać inicjatywy związane z otwarciem firmy;
- 60 % studentów chce założyć firmę 19-24 miesięcy po pracy w innej firmie;
- dla 59 % firma nie będzie głównym źródłem utrzymania. W większości będą to firmy bez wspólników;
- 3 % studentów posiada już swoje firmy, które w 45 % nie zatrudniają żadnych pracowników;
- 23 % ankietowanych deklaruje, iż Rodzice prowadzą firmę rodzinną, z czego 8 % Tata , 3 % Mama, 12 % oboje;
- firmy zatrudniają 1 pracownika;
- 58 % ankietowanych pracowało już w firmie rodzinnej.

2 OGÓLNE INFORMACJE O ANKIETOWANYCH

Drugą edycję badania GUESS zrealizowano wśród 6388 respondentów pochodzących z kilkudziesięciu uczelni na terenie całej Polski, co przedstawia wykres 1. Z wykresu wynika, iż największą grupę stanowili studenci z Państwowej Szkoły Wyższej w Białej Podlaskiej. Natomiast pozycja Pozostałe zawiera w sobie liczbę osób z 46 uczelni na których w badaniach uczestniczyło poniżej 100 osób.

Wykres 1. Uczelnie

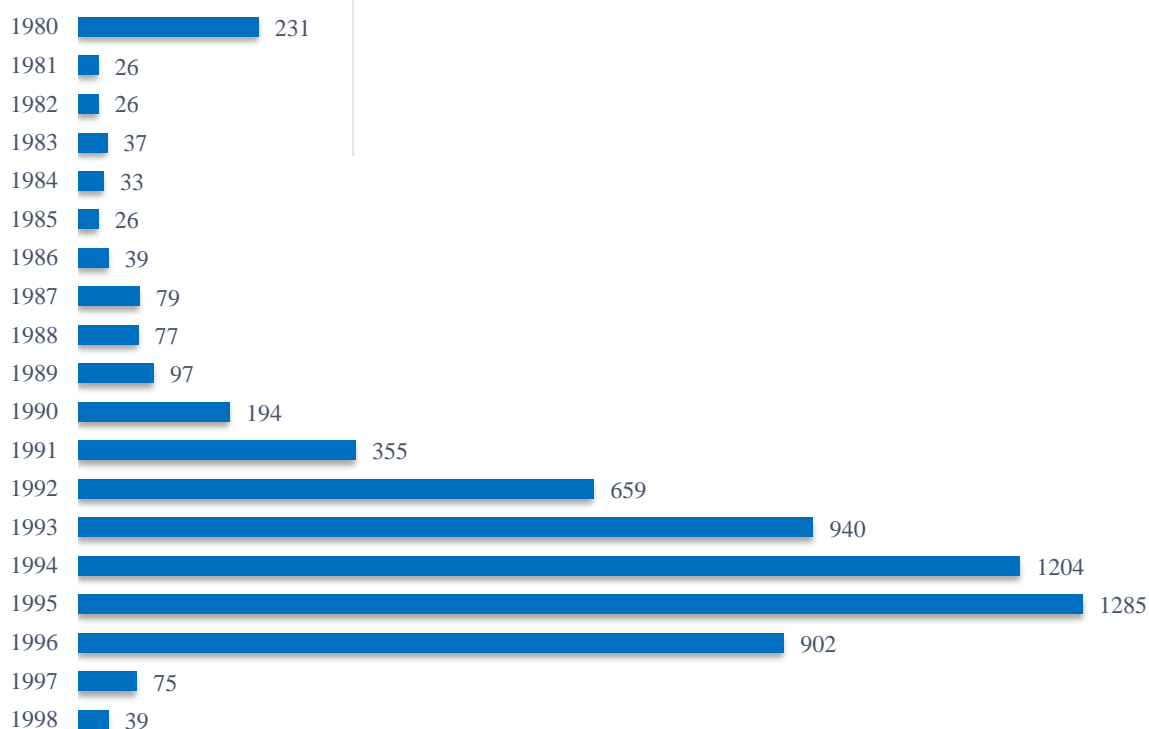
Ankieta została podzielona na kilka części, pierwsza z nich zawierała pytania metryczkowe, dotyczące roku urodzenia, płci, narodowości, kraju narodzin i długości pobytu w kraju w którym obecnie mieszka ankietowany. Kolejne stanowiły odpowiedź na pytania z obszarów:

- planowanej ścieżki kariery;
- uczelni;
- przedsiębiorczości;
- społeczności lokalnej;
- planów związanych z karierą zawodową, a także z własną firmą.

Ostatnia część badania dotyczyła bezpośrednio firm rodzinnych.

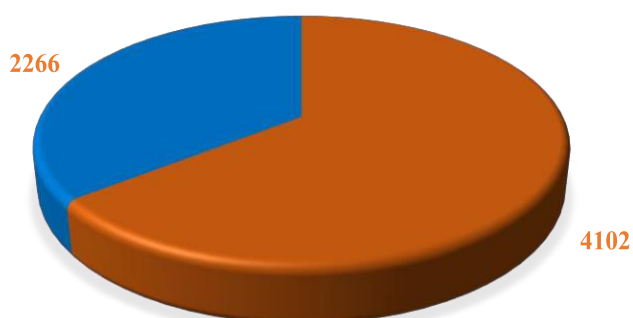
Biorąc pod uwagę wiek badanych można stwierdzić, iż były to osoby pomiędzy 1980 a 1998 rokiem, jednak największy udział stanowią respondenci w wieku od 21 do 26 lat (wykres 2).

Wykres 2. Rok urodzenia

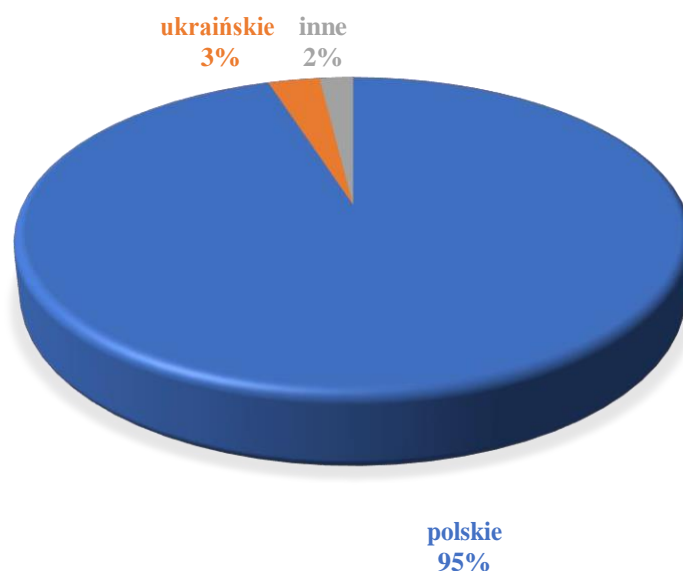
Płeć osób biorących udział w badaniu przedstawia się następująco, ponad 60 % ankietowanych stanowiły kobiety, pozostała część to mężczyźni (wykres 3).

Wykres 3. Płeć ankietowanych

Zdecydowana większość badanych posiada obywatelstwo polskie, prawie 95 %. Na drugim miejscu były osoby z obywatelstwem ukraińskim, ok. 3 % ankietowanych, natomiast 2 % stanowiły osoby deklarujące obywatelstwo niemieckie, rosyjskie, francuskie (wykres 4).

Wykres 4. Narodowość ankietowanych

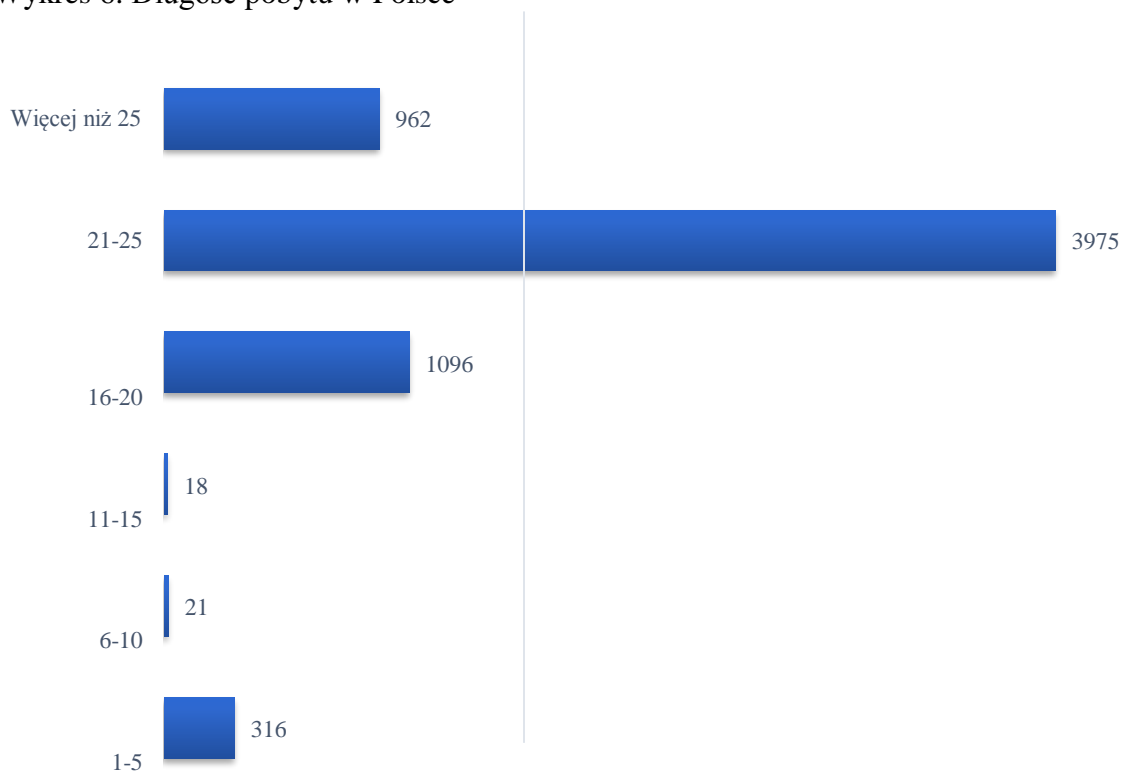
Kraj urodzenia respondentów znajduje odzwierciedlenie w zadeklarowanym obywatelstwie, co widać na poniższym wykresie (wykres 5).

Wykres 5. Kraj urodzenia

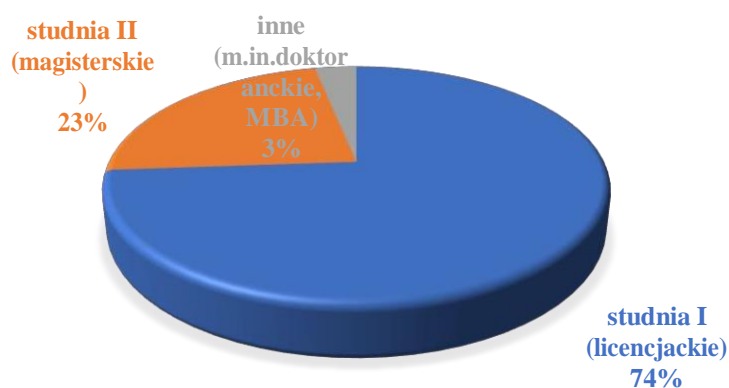
Ostatnie z pytań tej części dotyczyło długości pobytu w kraju w którym dana osoba obecnie mieszka. I tak ponad 60 % badanych przebywa w Polsce od ponad 20 lat, co świadczy o tym, iż od urodzenia nie zmieniali miejsca zamieszkania (wykres 6).

Wykres 6. Długość pobytu w Polsce

Uczestników badania pytano również o stopień studiów (wykres 7). Przeważająca część uczęszcza na studia I stopnia, najmniej badanych jest obecnie na studiach III stopnia.

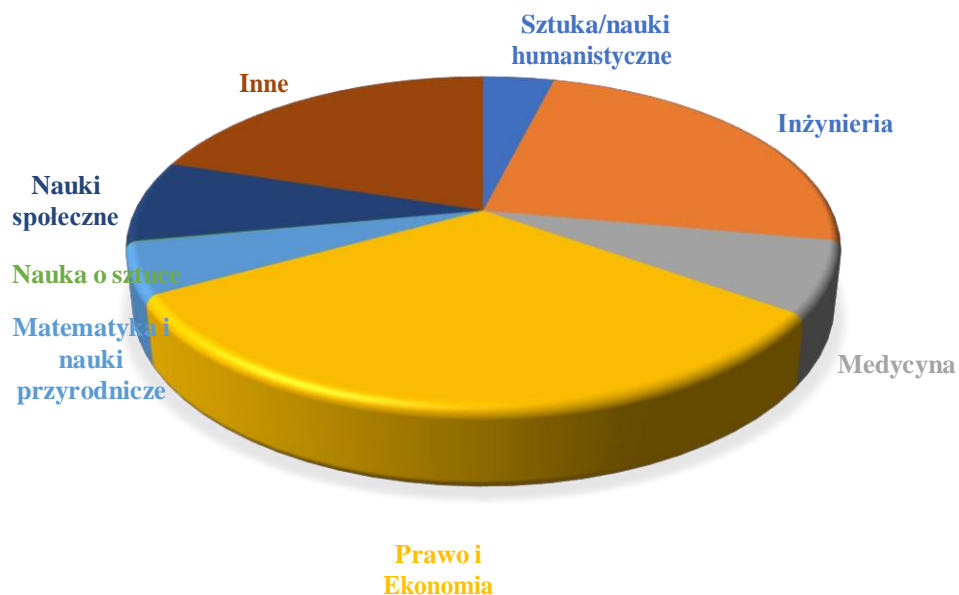
Wykres 7. Stopień studiów

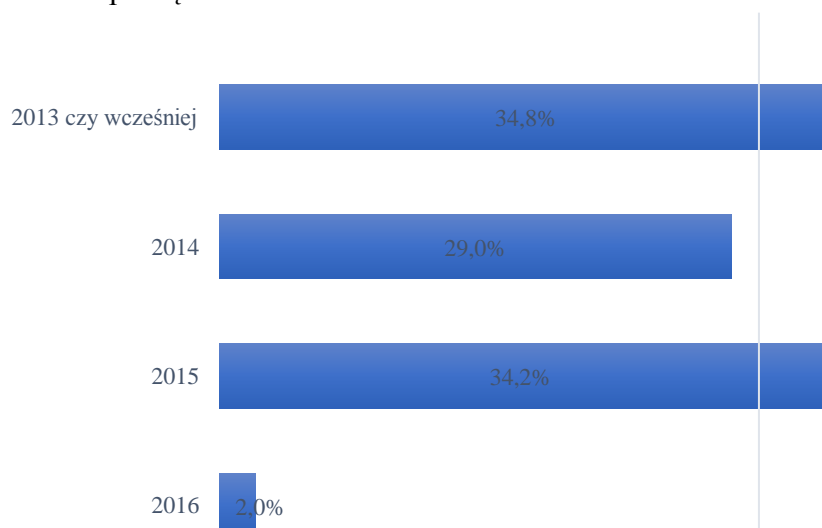
Kierunek studiów, który dominował wśród respondentów to prawo i ekonomia, co stanowi 32 %, najmniej ankietowanych studiuje nauki o sztuce (wykres 8).

Wykres 8. Kierunek studiów

Ankieta zawierała również pytania o rok rozpoczęcia i planowany rok ukończenia studiów (wykres 9 i 10).

Wykres 9. Rok rozpoczęcia studiów

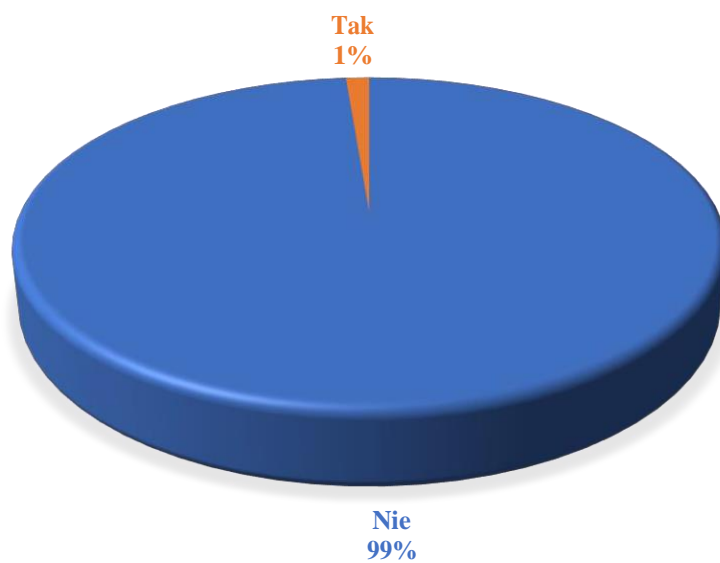

Wykres 10. Planowany rok zakończenia studiów

Pytanie zamykające tą część badań odnosiło się do wymiany międzynarodowej. Wyniki są następujące, a mianowicie tylko 81 osób spośród 6388 przebywało akurat w czasie badania GUESS na wymianie międzynarodowej (wykres 11).

Wykres 11. Wymiana międzynarodowa

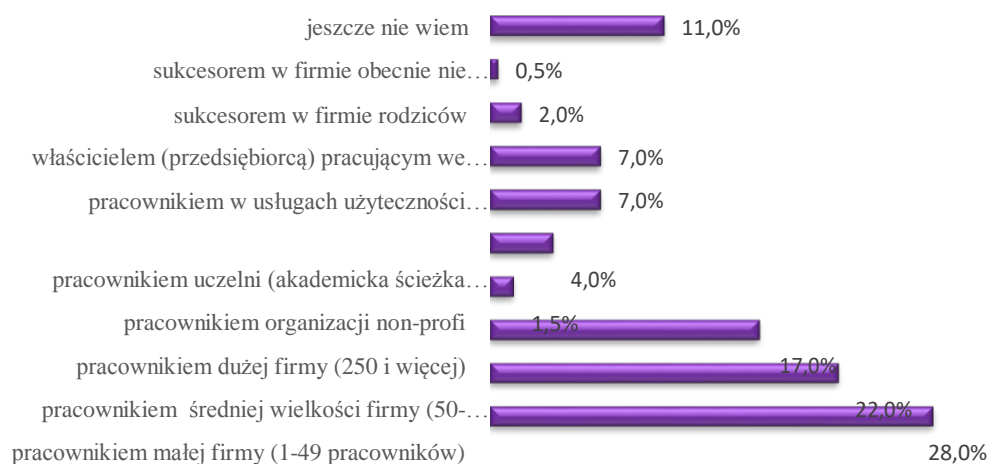

3 PLANOWANA ŚCIEŻKA KARIERY

Kolejna część badania GUESS nawiązywała do planowanej ścieżki kariery zaraz po studiach, a także po pięciu latach. Wyniki są diametralnie różne dla obu przypadków, tzn. przeważająca część studentów zaraz po studiach chce być pracownikiem małej i średniej firmy – 50 % badanych (wykres 12).

Wykres 12. Ścieżka kariery zaraz po zakończeniu studiów

Natomiast po 5 latach od skończenia studiów zamierzają być właścicielami firm, czy też pracować w firmie zatrudniającej 250 pracowników i więcej, w sumie powyżej 57 % (wykres 13).

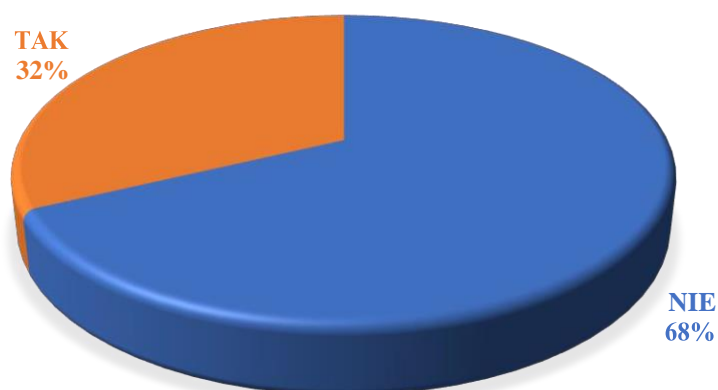
Wykres 13. Ścieżka kariery po 5 latach od zakończenia studiów

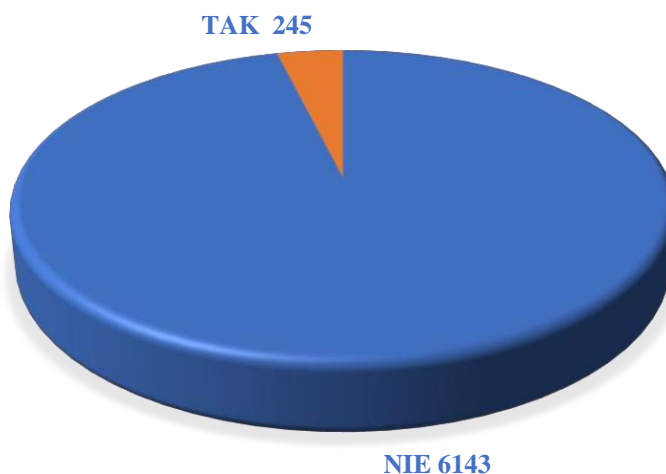
Patrząc na oba wykresy należy zwrócić uwagę na fakt, iż kwestia sukcesji w firmie prowadzonej przez rodziców respondentów pozostaje bez zmian, tzn. 2 % badanych deklaruje bycie sukcesorem zaraz po studiach i po 5 latach. Inaczej jest w przypadku sukcesji w firmie nie będącej w rękach rodziny, wykres pokazuje, iż jest to ponad 1,5 %, po 5 latach, natomiast 0,5 % zaraz po studiach.

W ramach tego bloku tematycznego ankietowanych pytano o plany założenia firmy w najbliższym czasie, a także o to czy aktualnie prowadzą firmę. Prawie 70 % ankietowanych nie zamierza otwierać firm w najbliższym czasie (wykres 14), jednak 30 % ma takie plany. Natomiast tylko 245 osób prowadzi już firmy (wykres 15).

Wykres 14. Plany związane z założeniem firmy

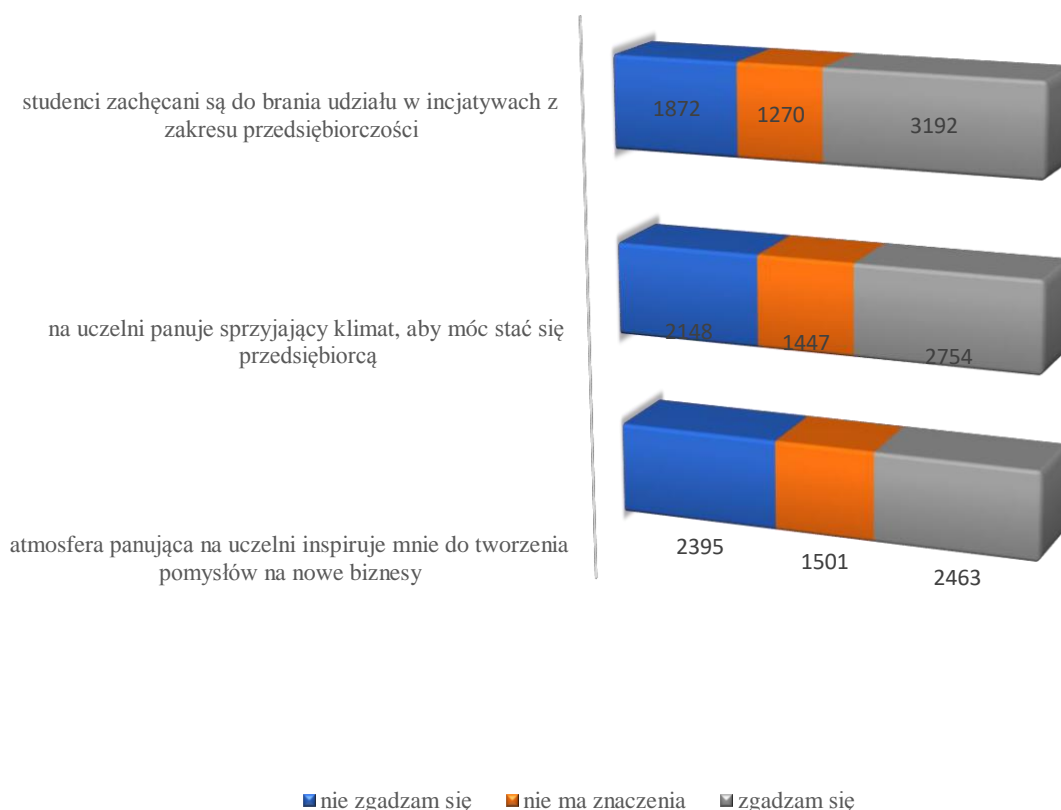

Wykres 15. Czy prowadzisz już swoją firmę?

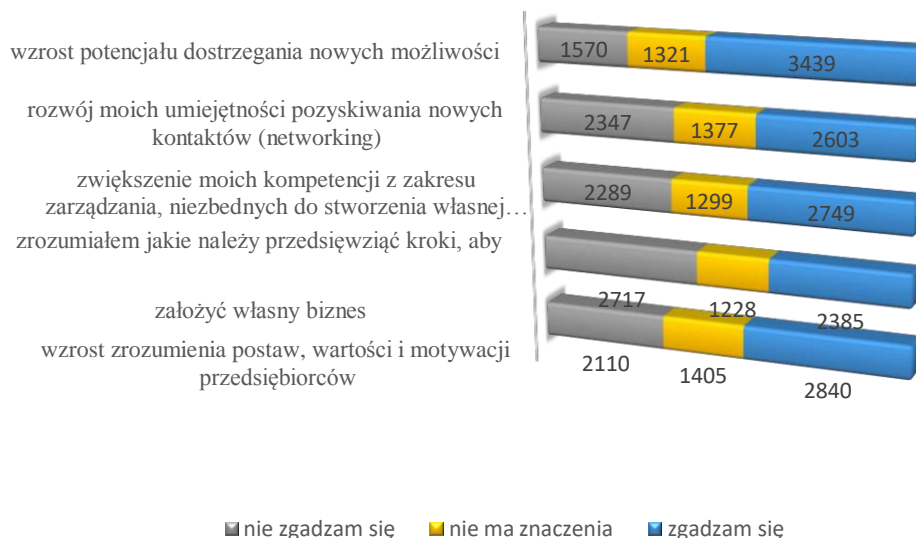
Ta część badania dotyczyła środowiska akademickiego, a dokładniej jak atmosfera, klimat panujący na uczelni może przyczynić się do podjęcia decyzji związanych z biznesową przyszłością. A ponadto czy studenci zachęceni są do uczestnictwa w inicjatywach z zakresu przedsiębiorczości. Odpowiedzi, których udzielili studenci nie były jednoznaczne, co pokazuje poniższy wykres (wykres 16), choć wykluczając odpowiedzi stwierdzające obojętność, można powiedzieć, że zdecydowana większość studentów wypowiada się twierdząco.

Wykres 16. Wpływ środowiska akademickiego na biznesowe decyzje studentów

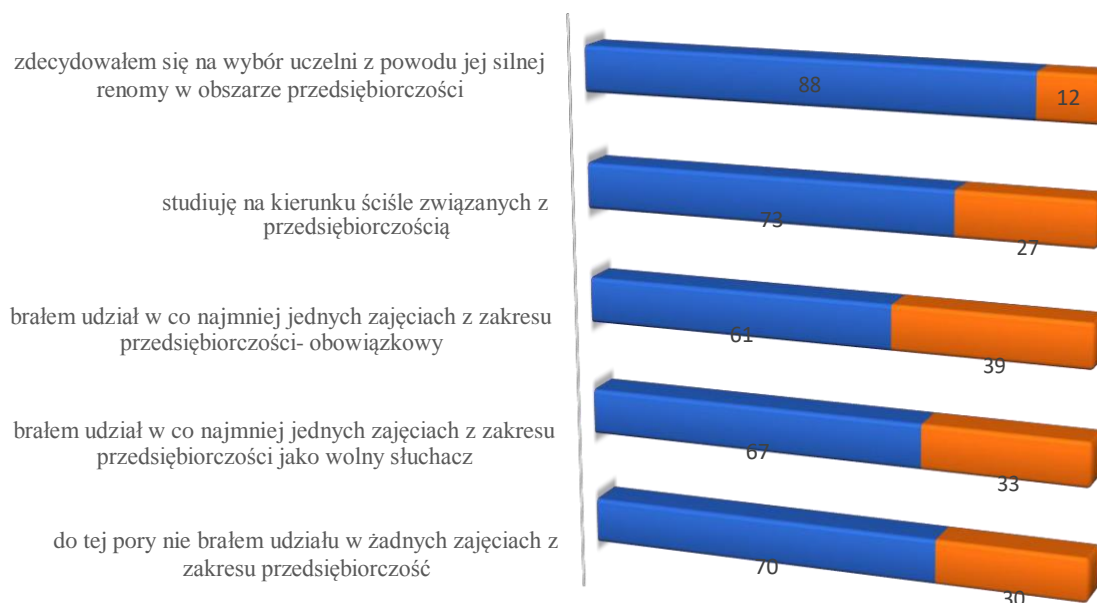
Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku kolejnego pytania dotyczącego przedmiotów i zajęć na które uczęszczali studenci i ich wpływu na biznesowe spostrzeżenie zdobytej wiedzy. Najkorzystniej zostały ocenione przedmioty, które spowodowały wzrost postrzegania nowych możliwości, aż 3439 studentów. Natomiast tylko 2385 studentów uważa, iż zrozumieli jakie kroki należy przedsięwziąć, aby założyć własny biznes (wykres 17).

Wykres 17. Ocena zajęć na uczelni

Na podstawie poniższego wykresu można stwierdzić, iż młodych ludzi na etapie wyboru uczelni, interesuje przede wszystkim renoma naukowa uczelni, a nie renoma w obszarze przedsiębiorczości, tak twierdzi aż 88 % studentów. Tylko 27 % osób respondentów studiuje na kierunku ściśle związanym z przedsiębiorczością. Natomiast 30 % studentów nigdy nie brało udziału w żadnych zajęciach związanych z zakresem przedsiębiorczości (wykres 18).

Wykres 18. Przedsiębiorczość na uczelni

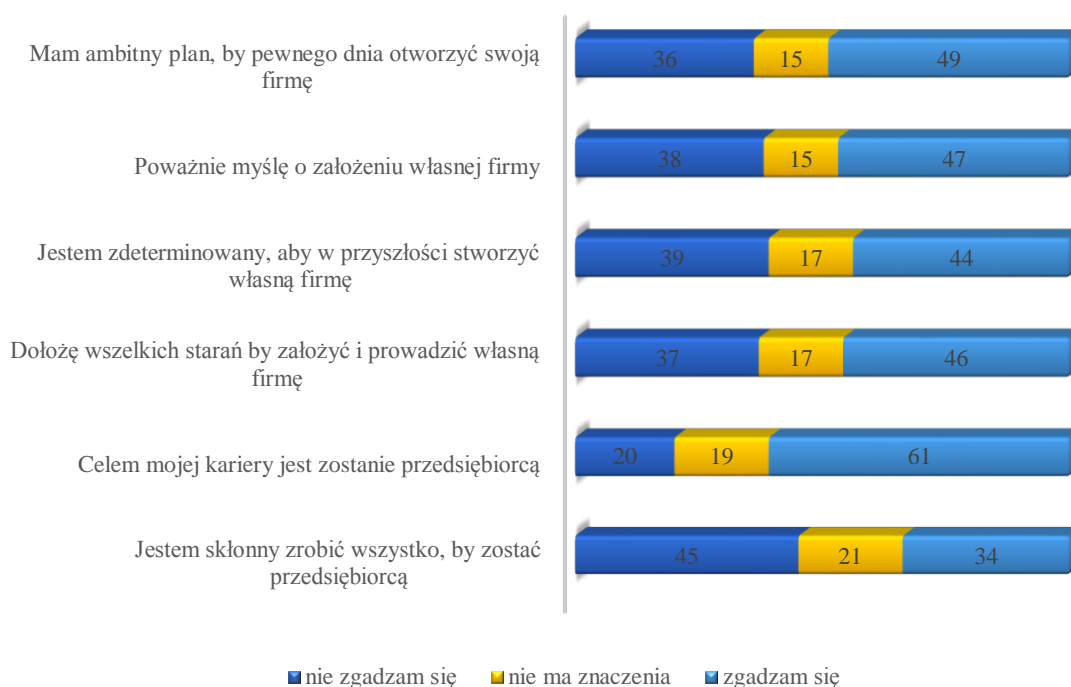
nie tak

4 PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I TY

Zdecydowana większość respondentów (61%) deklaruje, iż celem ich kariery jest zostanie przedsiębiorcą. Patrząc na wykres 19 można stwierdzić, iż badani wiążą swoją przyszłość z założeniem firmy, jednakże aż 45 % nie jest skłonna do tego, aby zostać przedsiębiorcą za wszelką cenę.

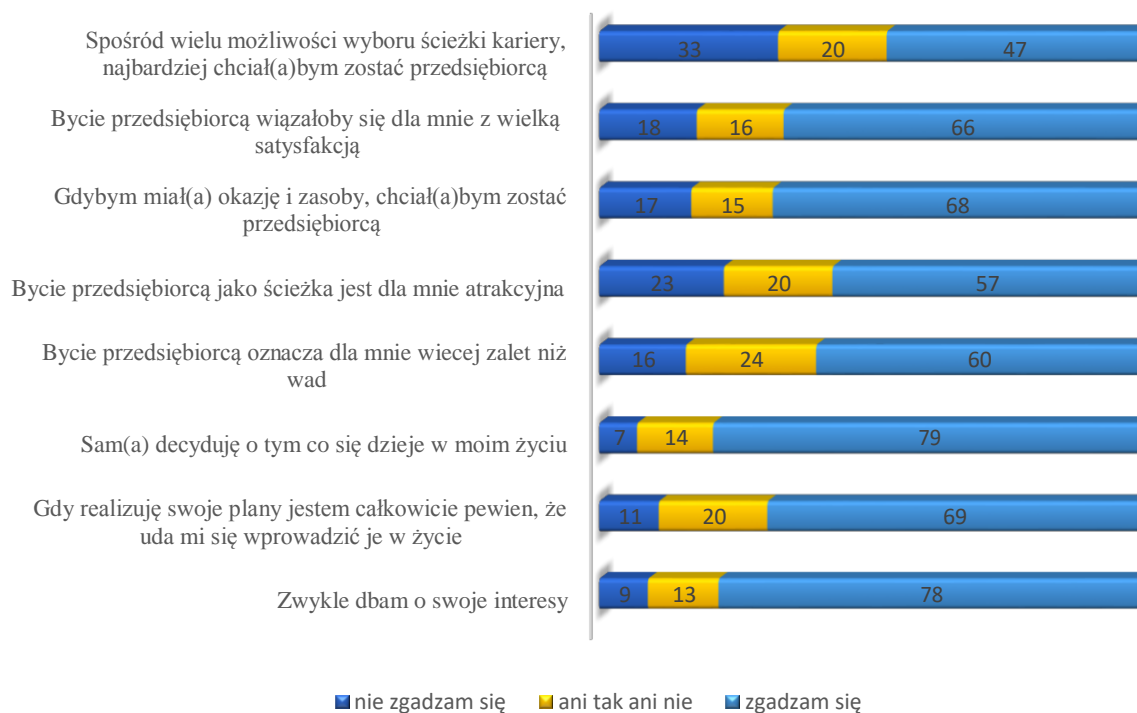
Wykres 19. Plany na przyszłość

W większości, bo ponad 70 % respondentów dba o swoje interesy, a ponadto sami decydują o tym, co dzieje się w ich życiu, przedstawia to poniższy wykres nr 20. Pozostałe odpowiedzi również świadczą o determinacji badanych w kierunku bycia przedsiębiorcą i wiązałyby się to z ich wielką satysfakcją i atrakcyjnością wyboru takiej ścieżki zawodowej.

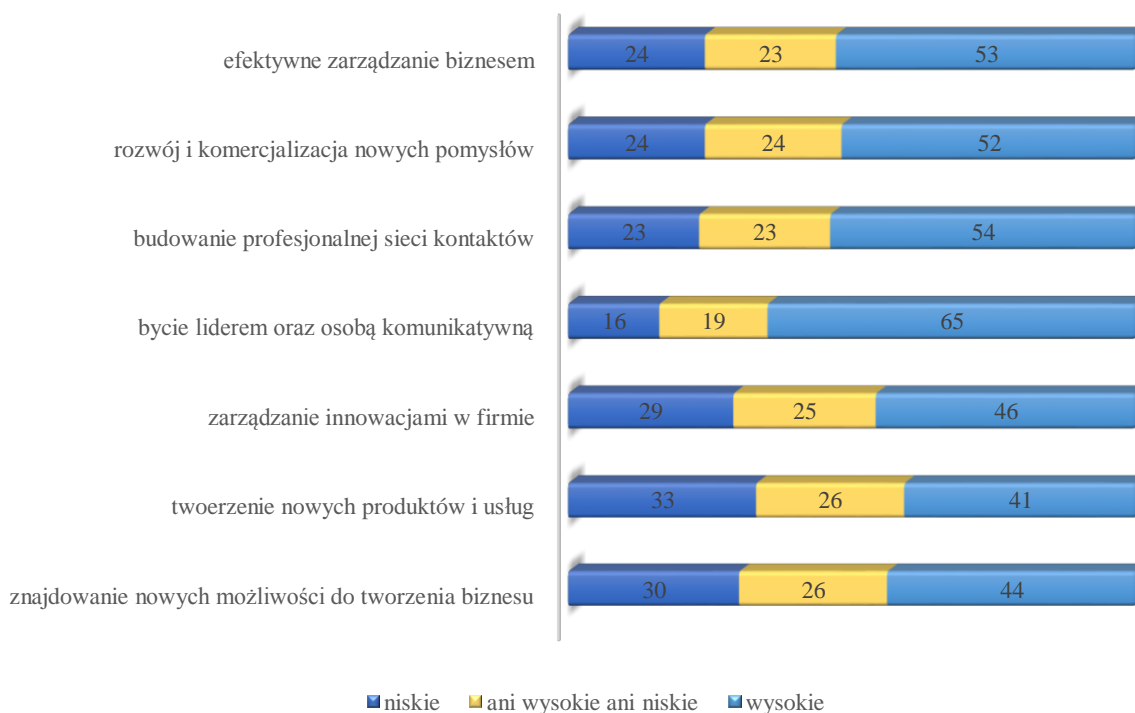

Wykres 20. Samorealizacja

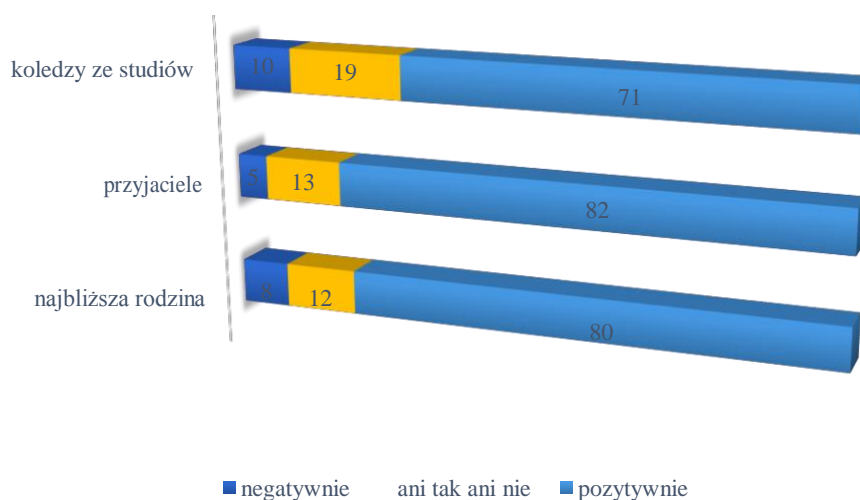
Kolejny wykres 21 przedstawia poziom kompetencji biorących udział w badaniu. Zdecydowana większość twierdzi, iż posiada wysokie kompetencje w zakresie znajdowania nowych możliwości do tworzenia biznesu, tworzenia nowych produktów i usług, czy też zarządzaniem innowacjami w firmie. Najwyższej oceniają swoje kompetencje w zakresie bycia liderem oraz osobą komunikatywną. Budowanie sieci kontaktów należy do kompetencji, które 54 % uważa za wysokie, co do rozwoju i komercjalizacji nowych pomysłów i efektywnego zarządzania biznesem jest podobnie, ponad 50 %.

Wykres 21. Kompetencje

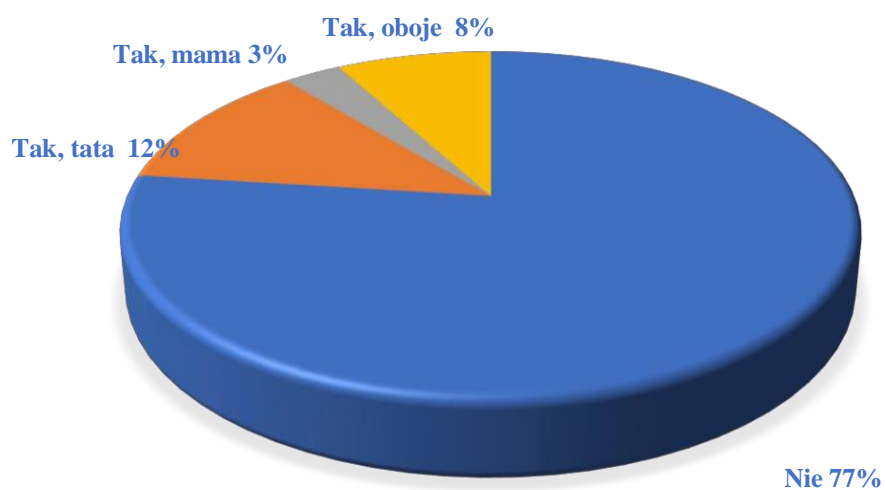
Jeśli chodzi o reakcję otoczenia na decyzję dotyczącą rozpoczęcia kariery jako przedsiębiorcy, biorący udział w badaniu stwierdzili, iż najbliższa rodzina, przyjaciele i koledzy ze studiów pozytywnie zareagowaliby na powyższą decyzję (71-82%) – wykres 22.

Wykres 22. Reakcja otoczenia

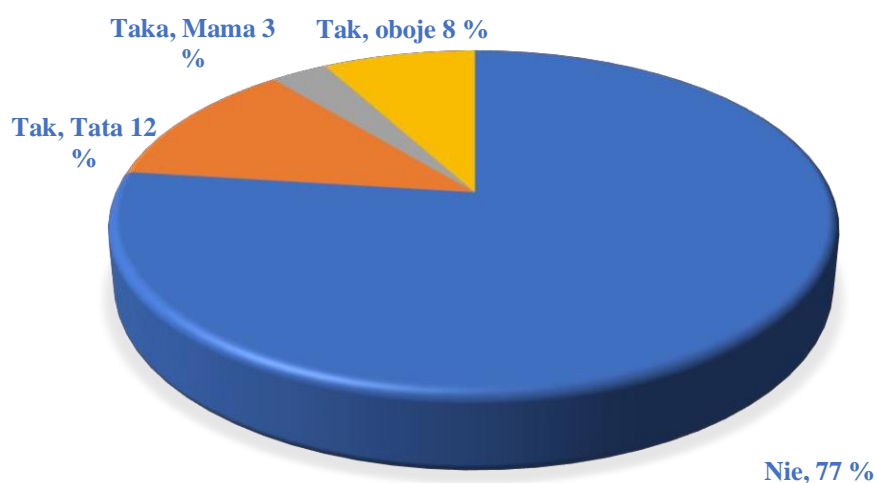
Jedno z pytań dotyczyło tego, czy rodzice respondentów prowadzą firmę rodzinną. I tak w przypadku 77 % ankietowanych była odpowiedź przecząca, 12 % odpowiedziało, że Tata prowadzi firmę, 3 % Mama, a 8 % oboje z Rodziców.

Wykres 23. Firma rodzinna

Analogicznie, jak na powyższym wykresie kształtowały się odpowiedzi na pytanie o główne udziały w firmie.

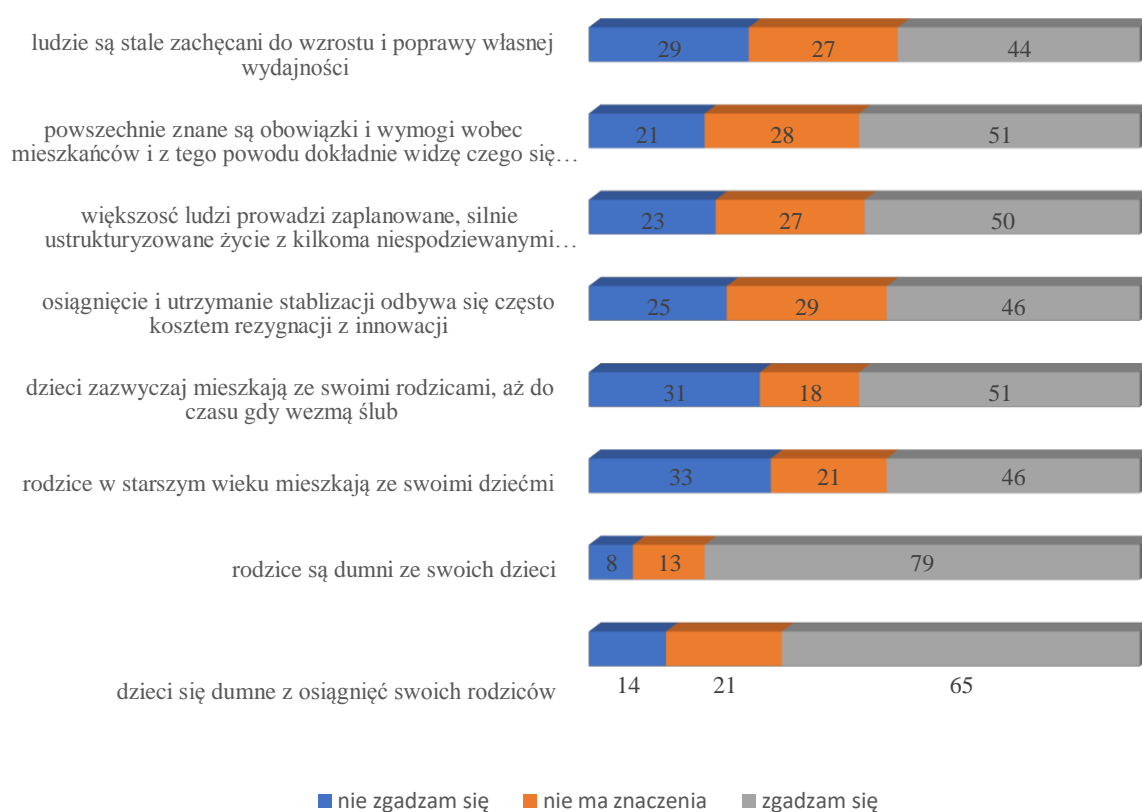
Wykres 24. Główni udziałowcy w firmie

5 SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Pytania z zakresu społeczności lokalnej, to kolejna część badania GUESS, pierwsze z nich miało związek z tym, czy dzieci dumne są z rodziców, a także czy rodzice są dumni z dzieci. Ponadto czy starsi rodzice mieszkają z dziećmi i czy dzieci mieszkają do momentu ślubu. Ankietowani pytani byli również, jaki wpływ na ich zachowania ma środowisko.

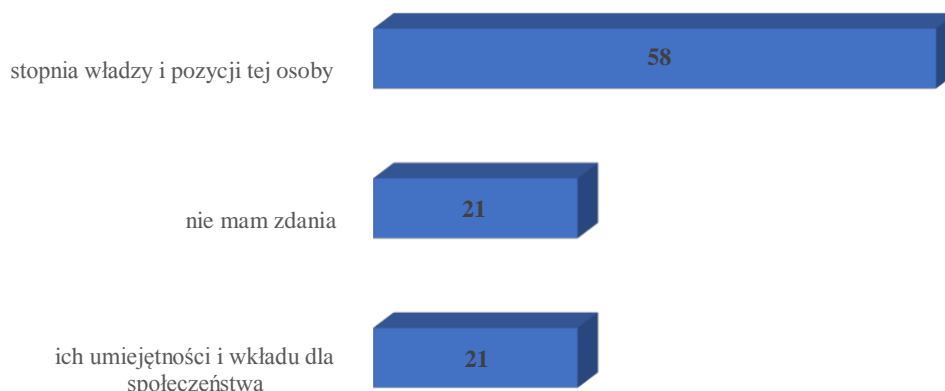
Wykres 25. W środowisku, w którym żyję:

Ponad połowa badanych potwierdza fakt, zamieszkania dzieci z rodzicami, do czasu, zawarcia małżeństwa, natomiast 46 % zgadza się, ze stwierdzeniem, że starsi rodzice mieszkają ze swoimi dziećmi. Z wykresu wynika, iż zarówno rodzice z dziećmi jak i dzieci z rodziców są bardzo dumni z siebie nawzajem, tak uważa ponad 65 % respondentów. Zdecydowana większość uczestników badania żyje w środowisku w którym znane są obowiązki wobec mieszkańców, a ponadto większość ludzi prowadzi zaplanowane życie, które wiąże się z kilkoma wydarzeniami. 46 % studentów twierdzi, że osiągnięcie i utrzymanie stabilizacji w ich środowisku odbywa się kosztem rezygnacji z innowacji. W środowisku, w którym żyją

studenci, władza skoncentrowana jest wokół jednostek (70%), a poza tym należy podporządkować się decyzjom przełożonych bez zadawania pytań (54%). Ponadto system premiowania pracy opiera się na czynnikach efektywności i wydajności pracy. Jednak zwraca się uwagę na bycie innowacyjnym, co prowadzi do poprawy wydajności, a w konsekwencji te działania są nagradzane. Tak uważa 42 % studentów (wykresy 26-30).

Wykres 26. Siła wpływu na człowieka zależy od:

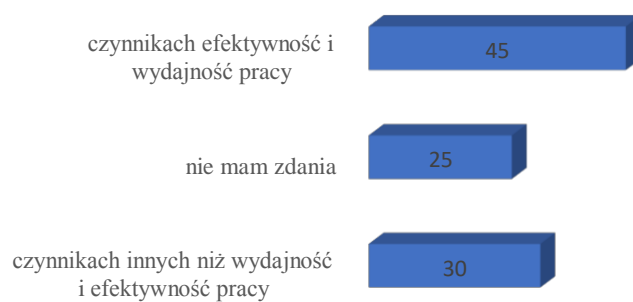
Wykres 27. Oczekiwania od podwładnych

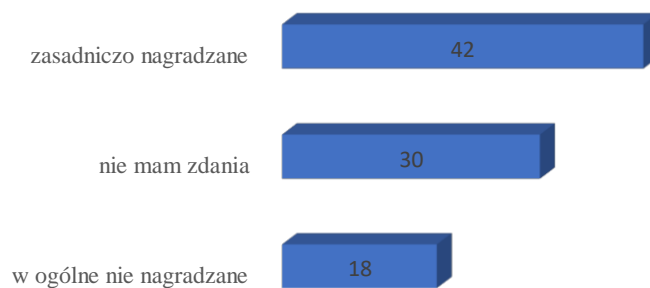
Wykres 28. Władza w społeczeństwie

Wykres 29. System premiowania

Wykres 30. Innowacyjność na rzecz poprawy wydajności

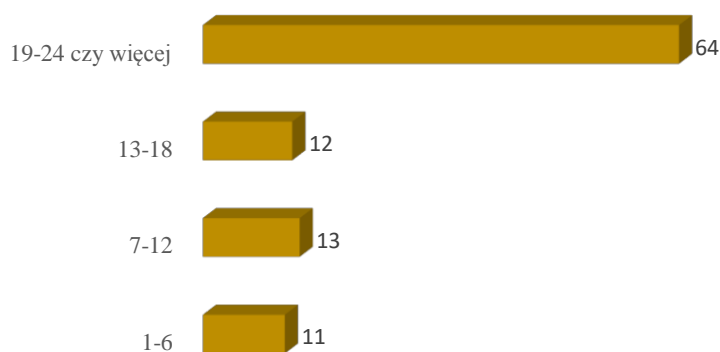

6 PLANOWANIE WŁASNEJ FIRMY

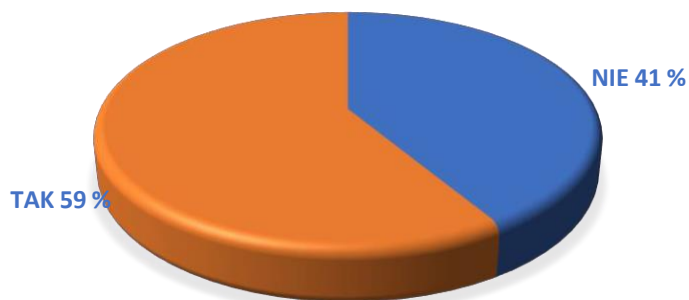
Pytania o planowanie własnej firmy, to dalsza część badania, która stanowi najszerszy jego zakres. Pierwsze z nich odnosiło się do wcześniej zadanych, a mianowicie, w ciągu ilu miesięcy respondenci planują założyć własną firmę. Wynik jest następujący, ponad 60 % badanych ma zamiar otworzyć własną firmę, dopiero w czasie 19-24 miesięcy po pracy w innych miejscach. 10 % respondentów wykazuje się większą odwagą decydując się na otwarciu firmy 1-6 miesiącach po studiach.

Wykres 31. Planowany czas założenia firmy

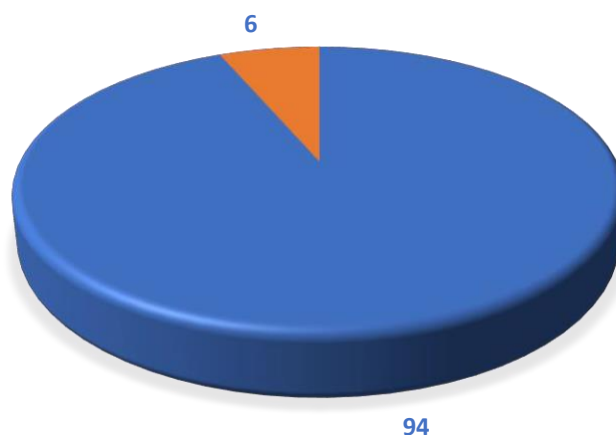
Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy założona firma będzie głównym źródłem zatrudnienia po ukończeniu studiów. Odpowiedzi rozłożyły się następująco, to znaczy 59 % odpowiedziało twierdząco, pozostała część przecząco.

Wykres 32. Firma jako główne źródła utrzymania

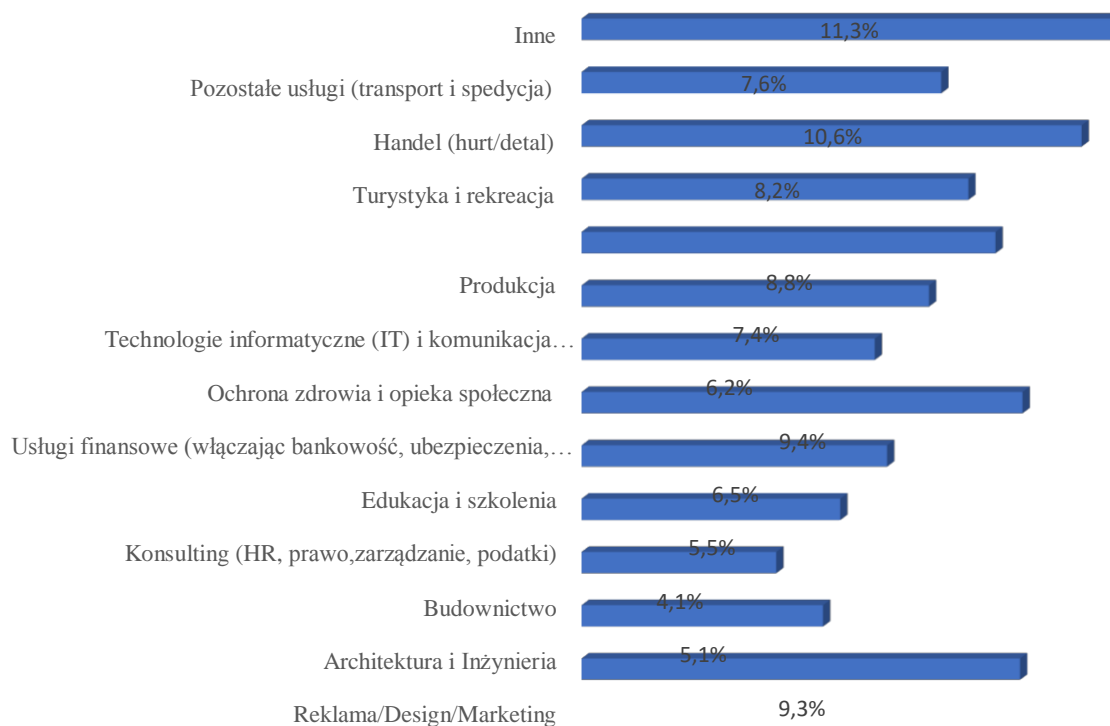
Oprócz tego respondenci pytani byli o to, czy wcześniej zakładali firmy. Tylko 6 % potwierdziło ten fakt, pozostali nie mieli firm.

Wykres 33. Czy zakładałeś wcześniej jakąś firmę?

Ankietowani określili w jakich branżach będą funkcjonować ich firmy. Poniższy wykres jest tego odzwierciedleniem.

Wykres 34. Branże planowanych firm

Najwięcej osób będzie działać w handlu, aż 10,6 %. Na drugi miejscu uplasowały się usługi finansowe, a dalej firmy z branży reklamowej. 11 % respondentów nie zdefiniowało branży w której mają zamiar pracować.

Osoby wyrażające chęć założenia własnej firmy zostały zapytane o działania, jakie podjęli w celu założenia własnej firmy, odpowiedzi przedstawiają się następująco:

Wykres 35. Działania w celu założenia firmy

Patrząc na powyższy wykres należy stwierdzić, iż odpowiedzi ankietowanych mogą zaskakiwać, a mianowicie, nieco ponad połowa zrobiła analizę rynku lub konkurencji. A tylko 22 % stworzyło biznesplan, 12 % badanych podjęło próbę uzyskania finansowania zewnętrznego.

Głównym celem dla którego ankietowani chcą założyć własną firmę jest sukces finansowy, aż 82 %. Na drugim miejscu stawiają rozwój swojej kariery w świecie biznesu (81%). 77 % chciałoby dzięki własnej firmie zarobić pieniądze i być zamożnym. Natomiast dla 70 % badanych otwiera własną firmę w celu posiadania wpływu na otaczający świat.

Wykres 36. Cele dla których otwieram własną firmę

Najważniejsze dla założycieli firmy jest to, aby gruntownie przeanalizować perspektywy finansowe danego przedsięwzięcia, tak uważa 85 % respondentów. Natomiast 84 % chce prowadzić firmę opartą na dobrych praktykach. Ponadto dla 80 % respondentów ważne jest by mogli pokazać swoim potencjalnym klientom, iż zależy im na zaspokojeniu ich potrzeb bardziej niż na prowadzenie własnej działalności, co pokazuje kolejny wykres.

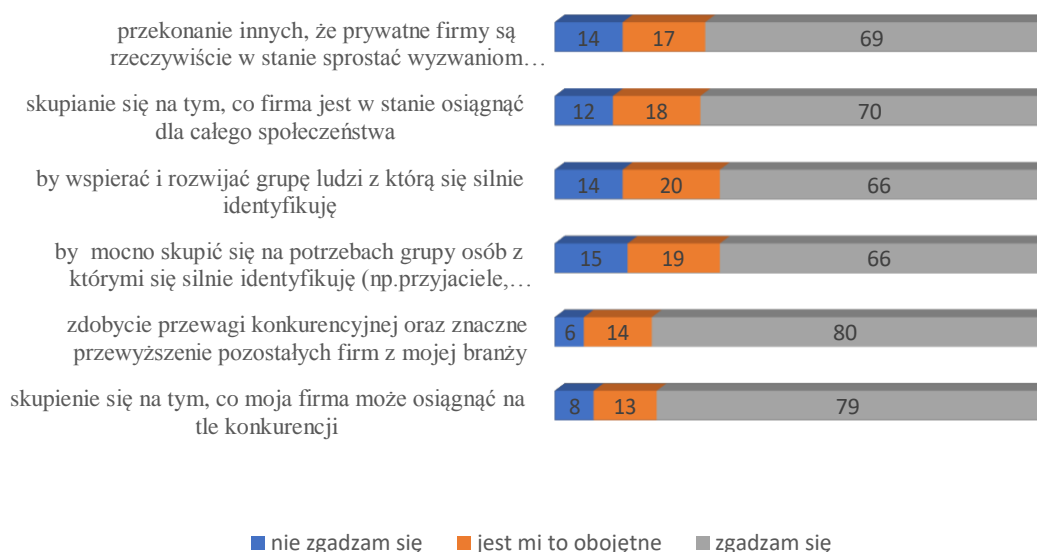
Wykres 37. Jako założyciel firmy, uważam, że ważne jest dla mnie:

nie zgadzam się jest mi to obojętne zgadzam się

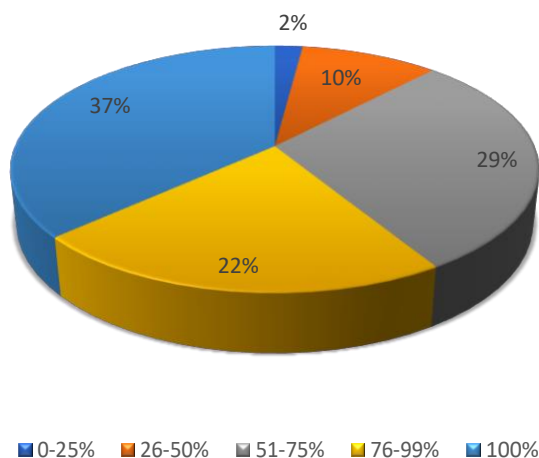
Co jest ważne w trakcie prowadzenia firmy dla uczestników badania? Po pierwsze to, aby zdobyć przewagę konkurencyjną oraz znacznie przewyższyć pozostałe firmy z branży, aż 80 %. Po drugie skoncentrowanie się na tym, co firma może osiągnąć na tle konkurencji (79%). W dalszej kolejności to co firma jest w stanie osiągnąć dla całego społeczeństwa (70%) – wykres 38.

Wykres 38. Co jest ważne podczas prowadzenia firmy?

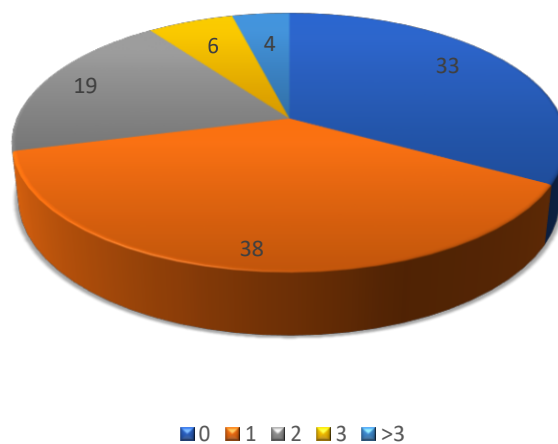
Kolejne pytanie dotyczyło udziałów w firmie, co przedstawia poniższy wykres i tak 37 % respondentów chce założyć firmę bez udziału wspólników, natomiast 2 % chce być udziałowcem tylko w 25 %.

Wykres 39. Podział udziałów

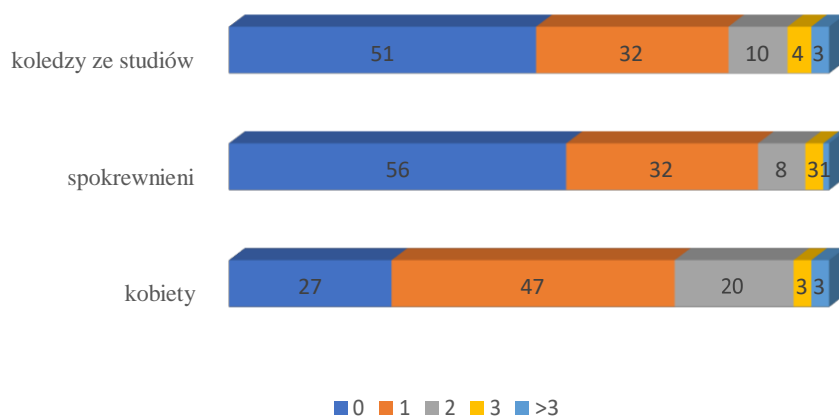
Następne pytania odnosiły się do dokładnej liczby i płci współników, a ponadto czy współnicy to osoby spokrewnione czy będą to koledzy ze studiów. Kolejne wykresy są tego odzwierciedleniem. Pierwszy z nich przedstawia ilu współników będą miały zakładane firmy. I tak 38 % nie będzie mieć współników, a 4 % powyżej 3.

Wykres 40. Liczba współników

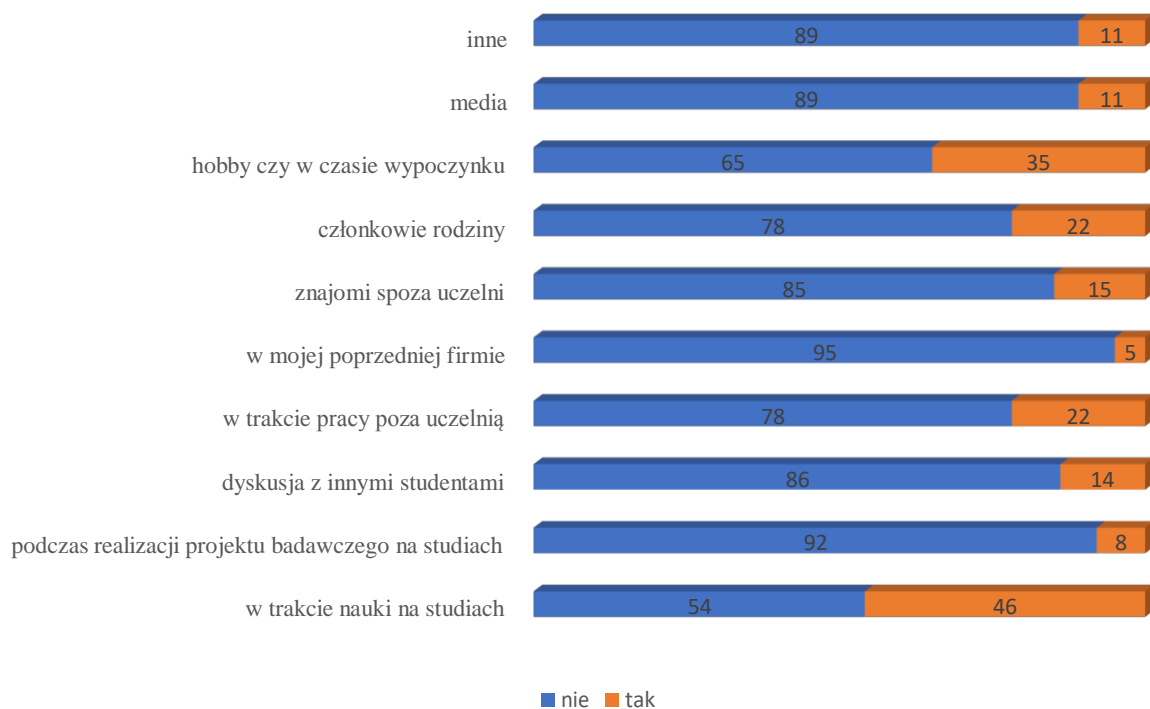
Jeśli chodzi o płeć współników, to w przypadku 47 % badanych, kobiety będą współnikami, a 3 % deklaruje, że będzie ich powyżej 3. Co do pokrewieństwa, to 56 % oświadcza, że nie będzie miało wśród swoich współzałożycieli firmy osób spokrewnionych, natomiast 32 % twierdzi, że co najmniej jedna osoba z rodziny będzie współnikiem. 51 % respondentów uważa, że koledzy ze studiów nie będą ich współnikami.

Wykres 41. Płeć i powinowactwo współników

Dopełnieniem tej części ankiety było pytanie na temat tego, gdzie zrodził się pomysł na biznes. 46 % badanych wpadło na pomysł założenia firmy już w trakcie nauki na studiach, a 35 % w czasie wypoczynku. Tylko 5 % utrzymuje, iż pomysł na własną firmę powstał w poprzedniej firmie.

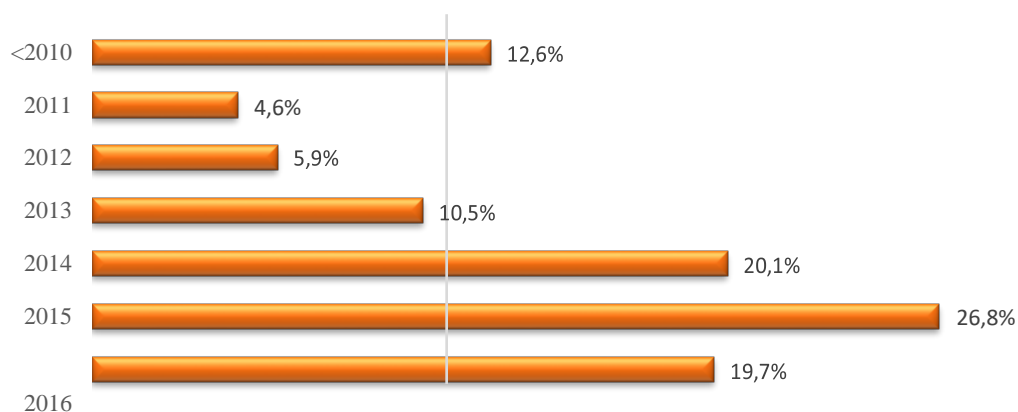
Wykres 42. Gdzie zrodził się pomysł na biznes?

7 TWOJA FIRMA

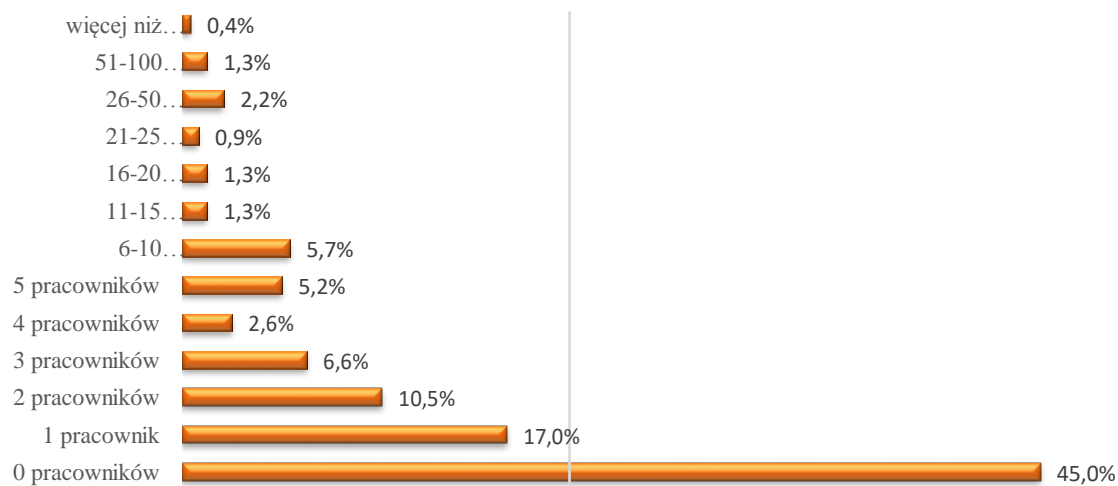
Dalsza część badania była nawiązaniem do wcześniejszego pytania dotyczącego posiadanej firmy. Szereg następnych pytań odnosiło się do roku założenia firmy, liczby zatrudnionych pracowników, ponadto czy firma jest głównym źródłem utrzymania, a przede wszystkim w jakiej branży funkcjonuje. Należy tutaj przywołać liczbę osób deklarujących posiadanie własnej firmy, a mianowicie 245 osób. Z poniższego wykresu wynika, iż prawie 27 % firm zostało założonych w 2015 roku, a prawie 13 % w 2010 i wcześniej.

Wykres 43. Rok założenia firmy

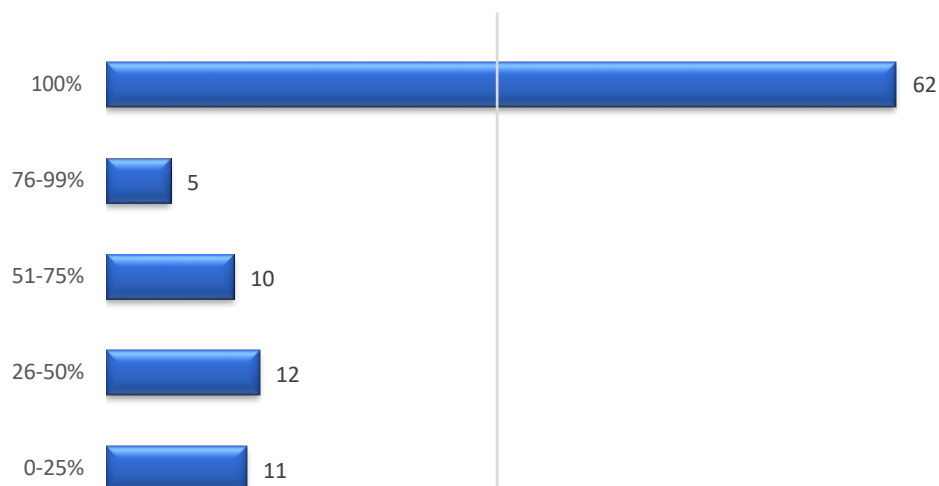
Kwestia zatrudnienia w prowadzonych firmach wygląda następująco, zdecydowana większość prowadzi jednoosobowe firmy, aż 45 %. Jednego pracownika ma 17 % firm.

Wykres 44. Zatrudnienie

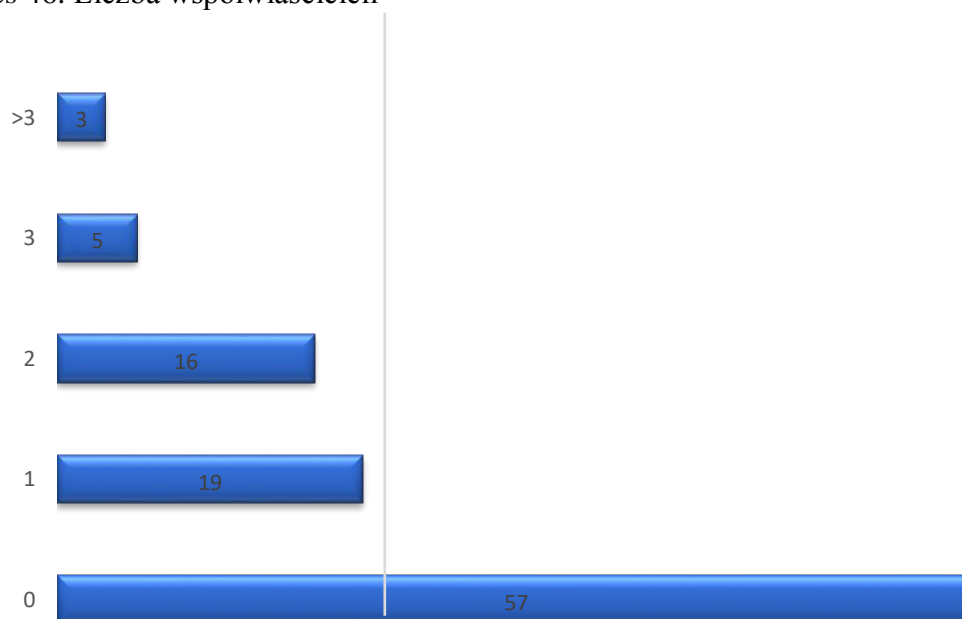
62 % respondentów ma 100 % udziały w firmie, natomiast 11 % ma tylko 25 % udziałów w firmie.

Wykres 45. Udziały w firmie.

Uzupełnieniem powyższego jest pytanie o współwłasność w firmie, wygląda to następująco: 57 % nie ma współwłaścicieli w firmie, 19 % ma 1, natomiast 3 % ma powyższej 3 współwłaścicieli.

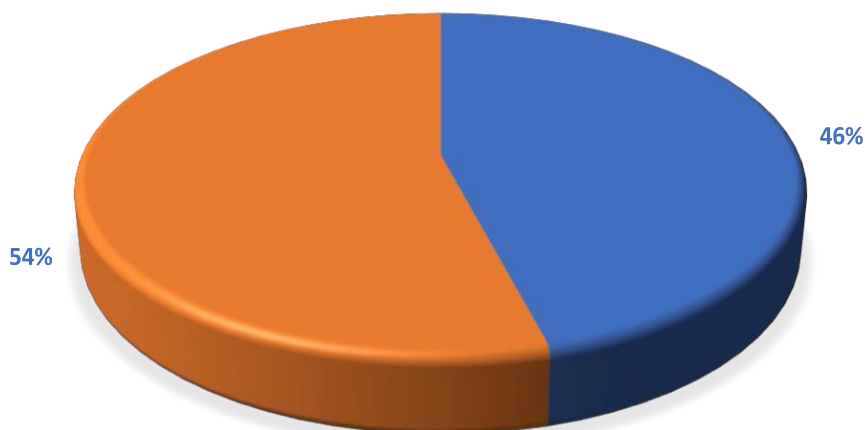
Wykres 46. Liczba współwłaścicieli

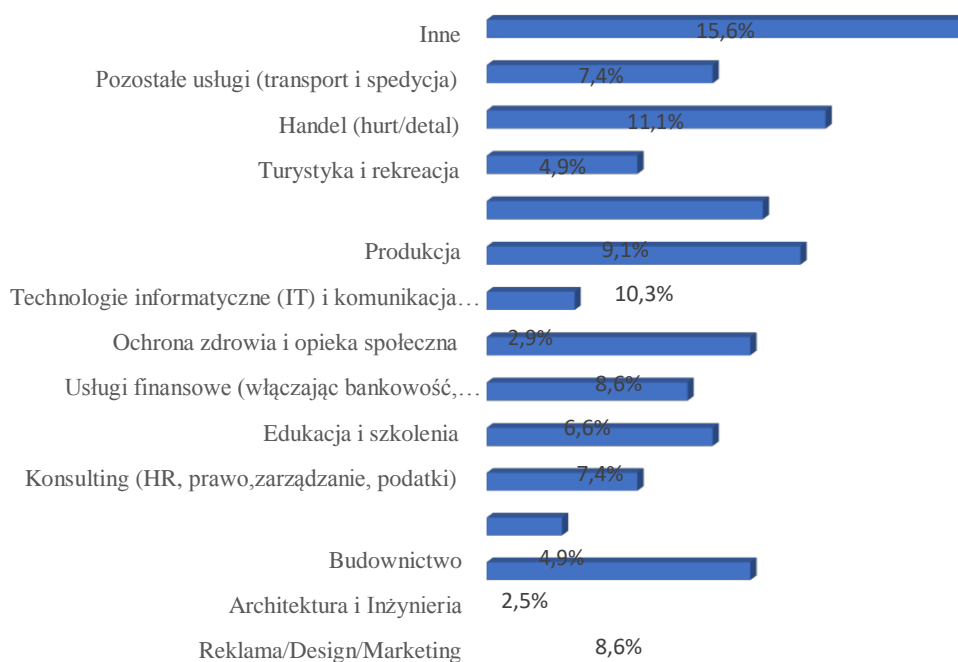
Dla 54 % ankietowanych założona firma będzie głównym źródłem zatrudnienia, pozostałe 46 % będą mieć dodatkowe zatrudnienie.

Wykres 47. Firma jako źródło utrzymania

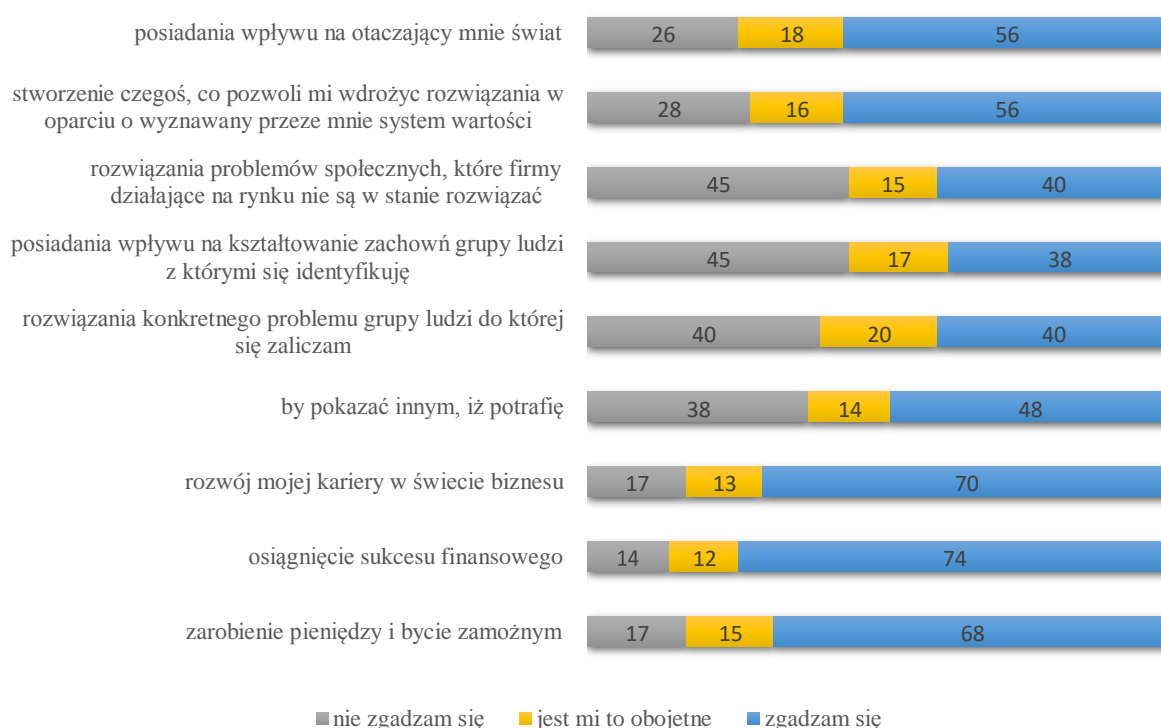
Osoby prowadzące firmy określiły branże w jakich funkcjonują, najczęściej firm pracuje w handlu, aż 11 %, na drugim miejscu 10,3 % technologie informatyczne IT, kolejne miejsce zajmują firmy produkcyjne 9,1 %.

Wykres 48. Branże w jakich działają firmy

Dla prowadzących działalność gospodarczą, bardzo ważne jest osiągnięcie sukcesu finansowego (74% badanych), ale również rozwój kariery w świecie biznesu (70%). Zarobienie pieniędzy i bycie zamożnym dzięki prowadzeniu działalności gospodarczej jest ważne dla 68 % respondentów. Natomiast tylko 38 % twierdzi, iż istotne jest wywieranie wpływu na kształtowanie zachowań grupy ludzi z którymi się identyfikuje.

Wykres 49. Cele dla jakich prowadzone są firmy

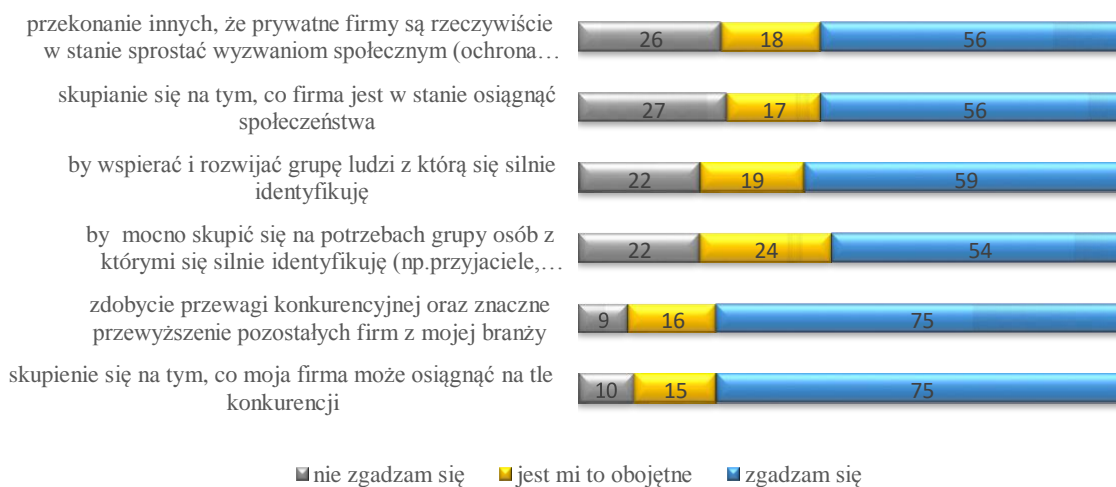
Aż 79 % założycieli firm stawia na pierwszym miejscu prowadzenie firmy zgodnie z dobrymi praktykami. W drugiej kolejności chcą gruntownie przeanalizować perspektywy finansowe przedsięwzięcia. Jednakże ważne jest dla nich również to, by móc pokazać swoim klientom, że zależy im na zaspakajaniu ich potrzeb bardziej niż na prowadzeniu działalności (69 %). 52 % respondentów chce uczynić świat lepszym poprzez prowadzenie własnej działalności, a ponadto wspierać i rozwijać grupę ludzi z którą silnie się identyfikują.

Wykres 50. Co jest ważne dla prowadzących działalność?

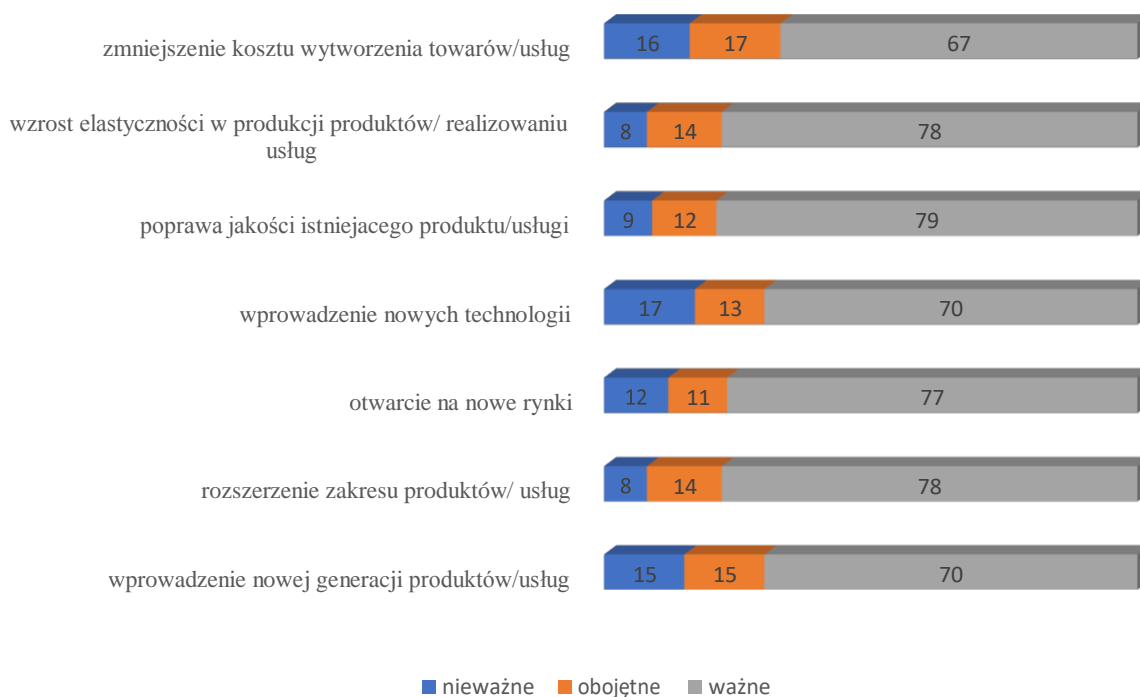
W czasie prowadzenia działalności przedsiębiorcy stawiają na równi zdobycie przewagi konkurencyjnej oraz znaczne przewyższenie pozostałych firm, a także skupienie się na tym, co firma może osiągnąć na tle konkurencji, tak sądzi 75 % respondentów. 54 % utrzymuje, iż muszą skupić się na potrzebach grupy osób z którymi się silnie identyfikują.

Wykres 51. Firma na tle konkurencji

Najważniejszym celem w zakresie podejmowania projektów innowacyjnych jest rozszerzenie zakresu produktów (78 %). Najmniej ważne są cele związane z prowadzeniem nowych technologii i nowej generacji produktów – 70 % badanych.

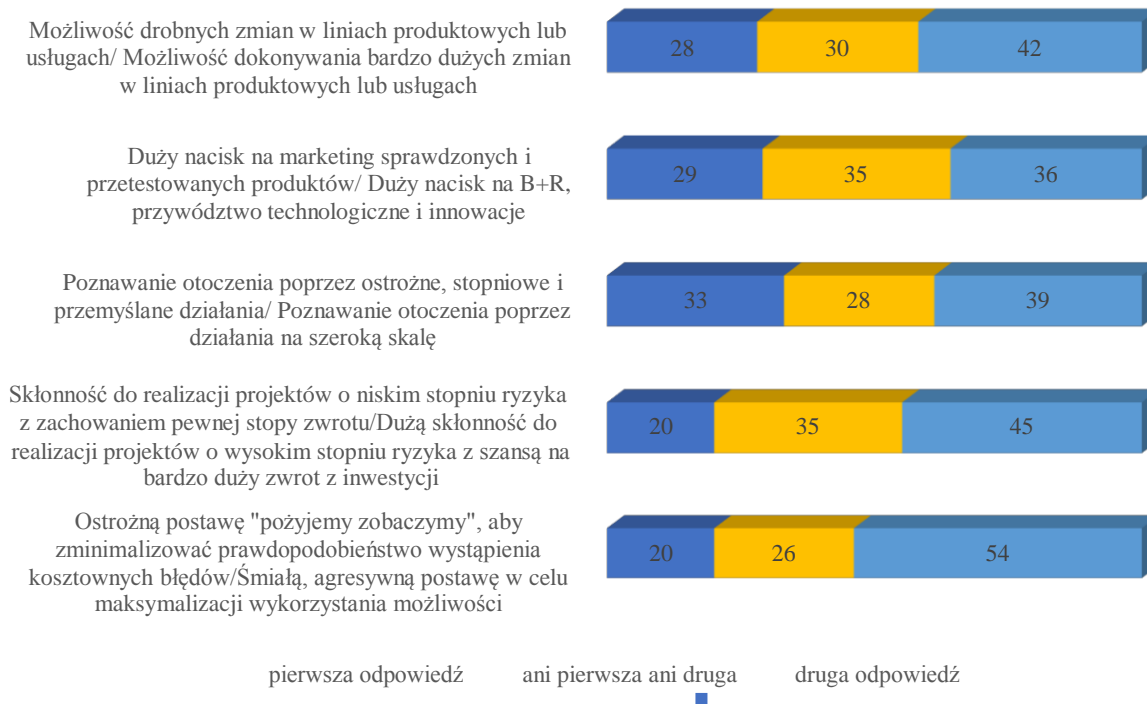
Wykres 52. Cele w zakresie podejmowania projektów inwestycyjnych

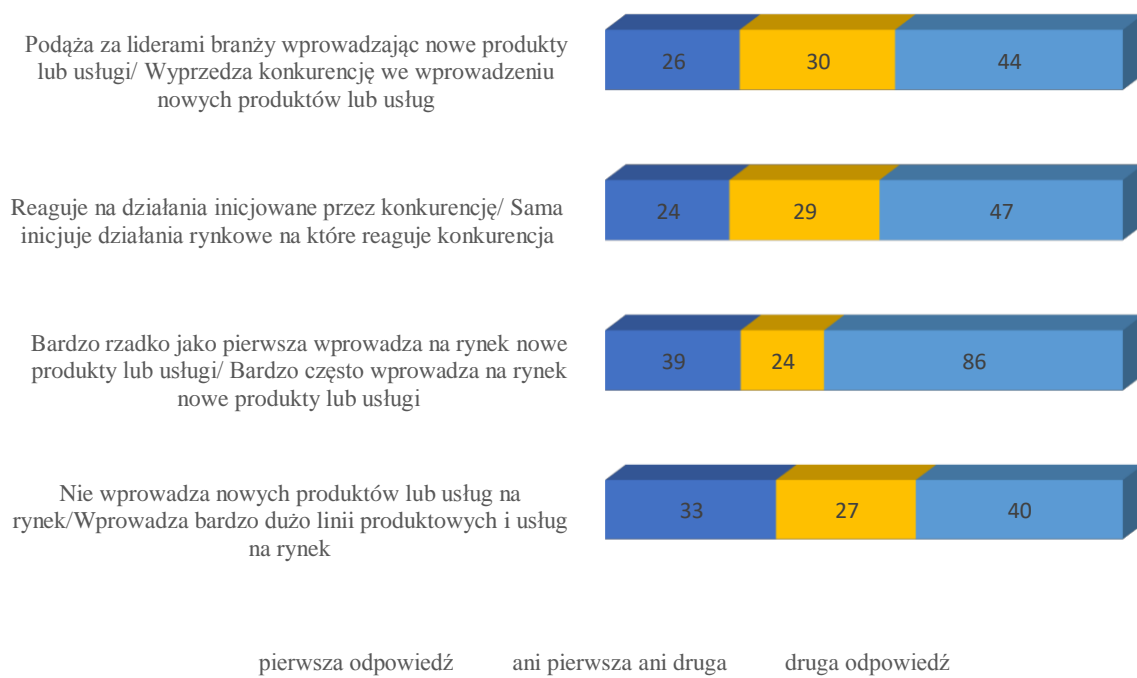
Co jeszcze jest ważne dla 78 % przedsiębiorców, a mianowicie to, aby poprawić jakość istniejącego produktu lub usługi, ponadto wzrost elastyczności w produkcji i realizowaniu usług, jest również niezwykle istotne (wykres 52).

Z wykresu wynika, iż w większości przedsiębiorcy wykazują się odwagą w prowadzeniu działalności. Stawiają na możliwości dokonywania bardzo dużych zmian w liniach produktowych lub usługach, ale także poznawanie otoczenia poprzez działania na szeroką skalę. Aż 54 % respondentów przejawia śmiała i agresywną postawę w celu maksymalizacji zysków – wykres 53.

Wykres 53. Firma jako całość ceni sobie:

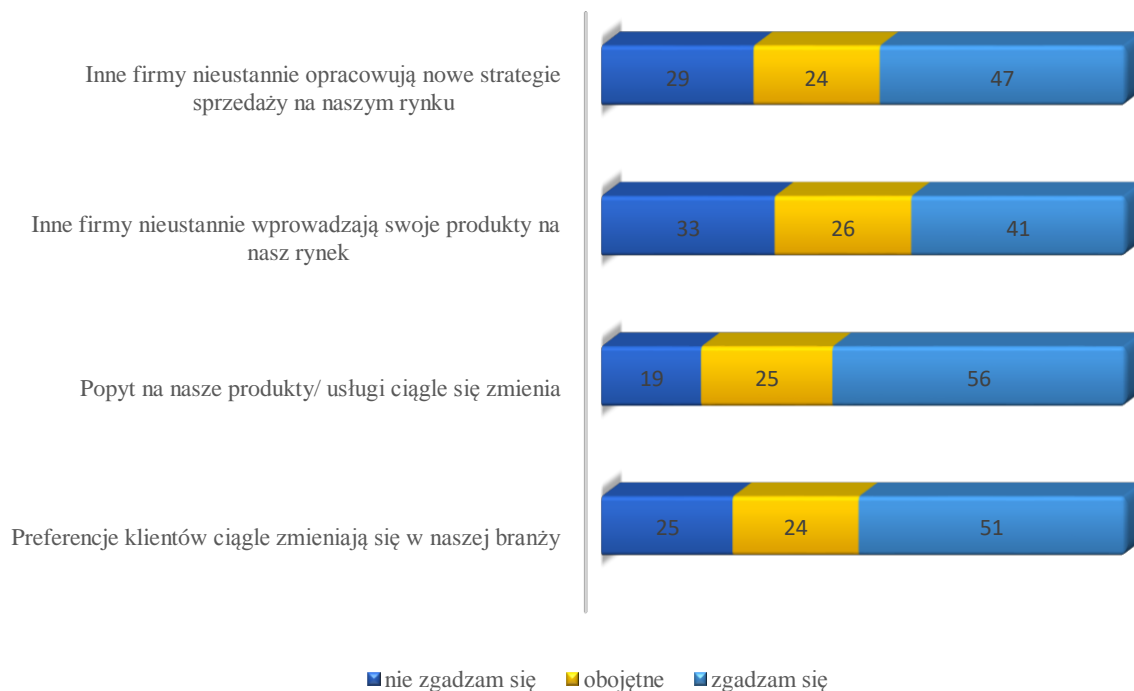

Wykres 54. Firma jako całość

Ponad 50 % przedsiębiorców uważa, iż preferencje klientów ulegają ciągłym zmianom, a także popyt na produkty czy usługi ciągle się zmienia. A co za tym idzie, rynek otwiera się na klientów wprowadzając nowe strategie sprzedaży, co może świadczyć o konkurencyjności firm i oczekiwaniu klientów na nowości.

Wykres 55. Firma na tle konkurencji

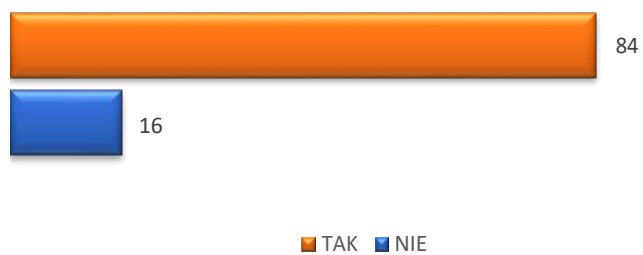

86 % badanych firm generuje przychody ze sprzedaży, a w przypadku 84 % przychody pokrywają koszty funkcjonowania firmy. 84 % firm osiąga zyski z prowadzonej działalności. Co do zatrudnienia w najbliższych 5 latach to ok. 30 % przedsiębiorców planuje wzrost zatrudnienia od 25 do 100 %. Pokazują to wykresy 56-59.

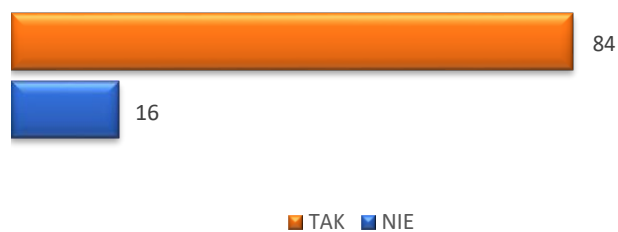
Wykres 56. Przychody ze sprzedaży

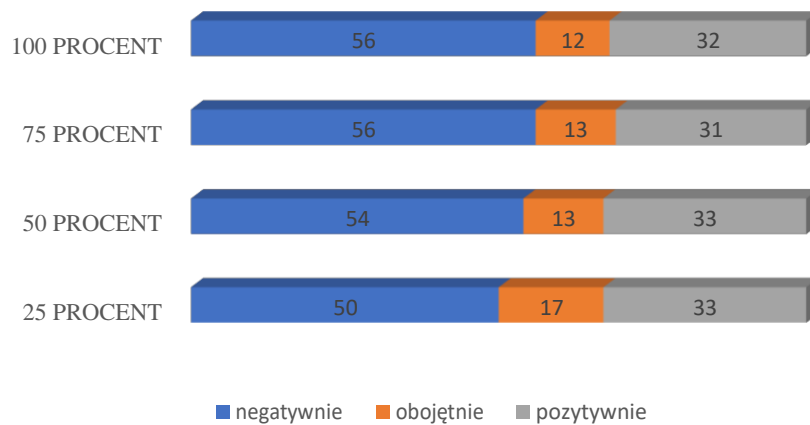
Wykres 57. Przychody a koszty funkcjonowania firmy

Wykres 58. Zysk finansowy

Wykres 59. Zatrudnienie w najbliższych 5 latach

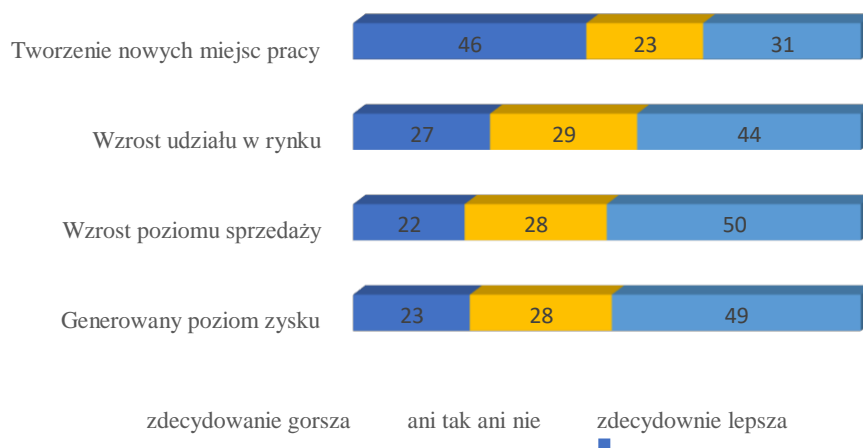
Uczestnicy badania GUESS prowadzący działalność bardzo optymistycznie wypowiadają się na temat swojej firmy i życia jako przedsiębiorcy. Zdecydowana większość ok. 70 % jest zadowolona ze swojej ścieżki kariery i byłiby skłonni ponownie rozpocząć tę samą działalność gospodarczą – wykres 60.

Wykres 60. Ocena życia przedsiębiorcy

Przedsiębiorcy ocenili swoją działalność na tle konkurencji, biorąc pod uwagę kilka aspektów. I tak jeśli chodzi o generowany poziom zysku i wzrost poziomu sprzedaży to 50 % ankietowanych wypadła zdecydowanie lepiej niż konkurencja. Natomiast 46 % respondentów uważa, iż jest gorsza w przypadku tworzenia miejsc pracy – wykres 61.

Wykres 61. Efektywności firmy na tle konkurencji

Relacje z klientami wśród ankietowanych zostały ocenione bardzo dobrze, co przedstawia wykres 62. Ponad 65 % respondentów uważa, że jest zasadniczo lepsza od konkurencji.

Wykres 62. Ocena efektywności biznesu

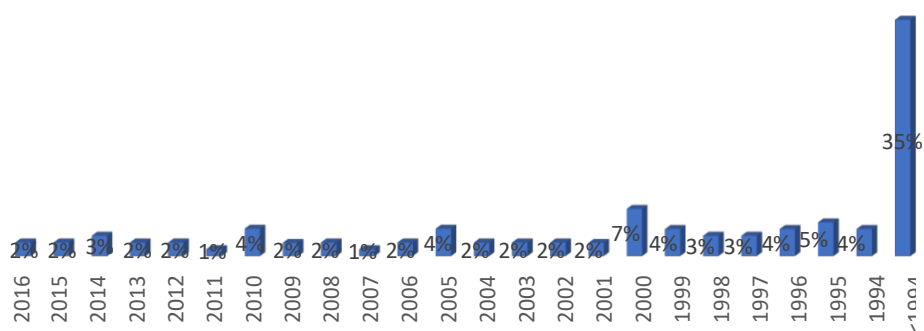

8 FIRMA RODZINNA

W tej części badania brały udział tylko osoby, które zadeklarowały, iż ich Rodzice prowadzą działalność. Grupa ta stanowiła 23 % wszystkich uczestników badania. Pierwsza część pytań dotyczyła roku założenia firmy, liczby pracowników, udziałów w firmie rodziny i samego ankietowanego.

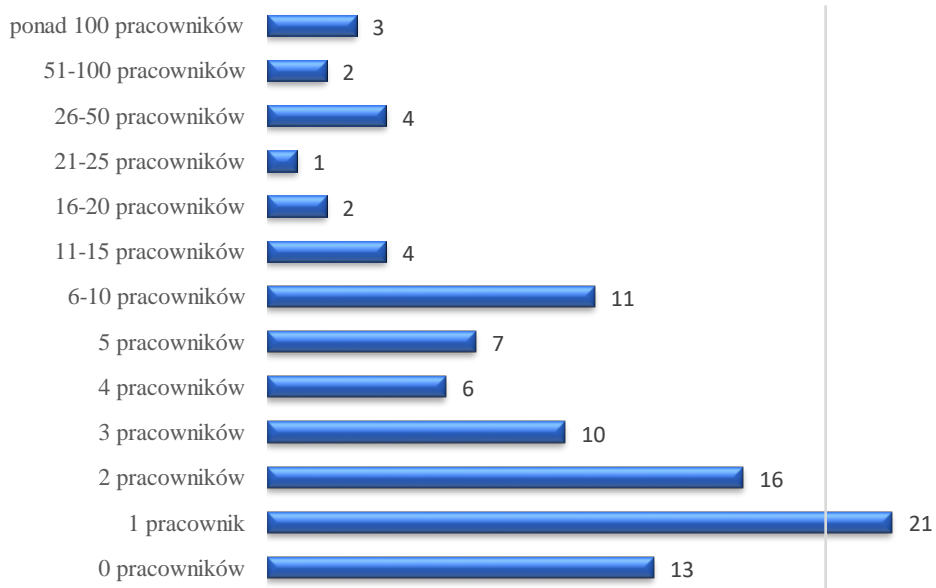
Z wykresu wynika, iż najwięcej firm rodzinnych zostało założonych przed 1994, aż 35 %. Najmniej tylko 1 % w 2007 i 2011 roku.

Wykres 63. Rok założenia firmy rodzinnej

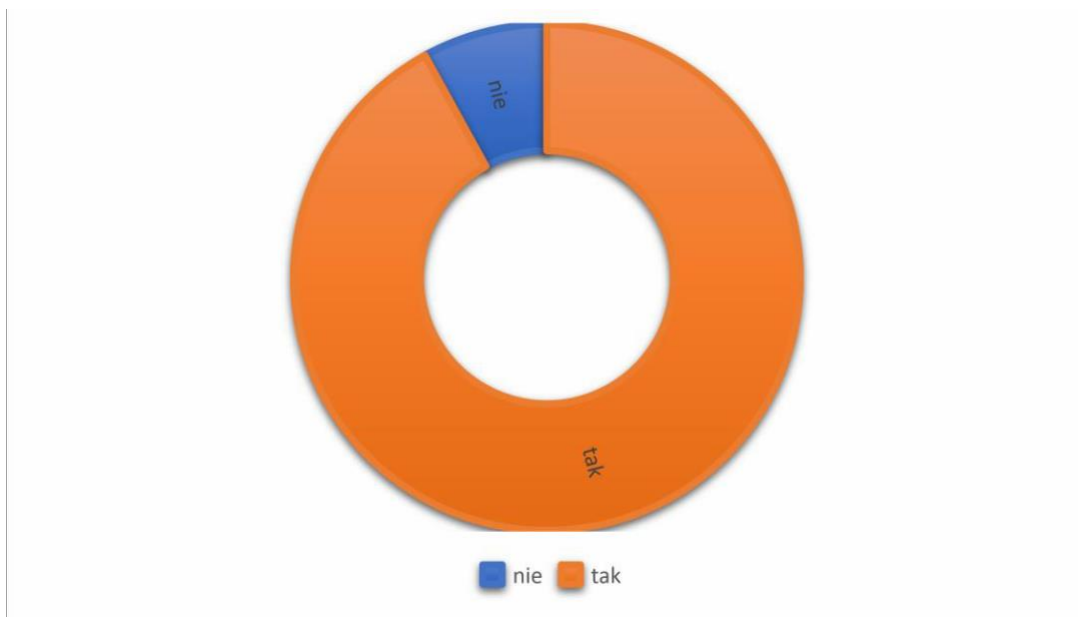
W 21 % firm rodzinnych zatrudniony jest jeden pracownik. W przypadku 13 % firmy nie mają wcale pracowników, natomiast 3 % firm stanowią firmy duże zatrudniające ponad 100 pracowników.

Wykres 64. Zatrudnienie w firmie rodzinnej

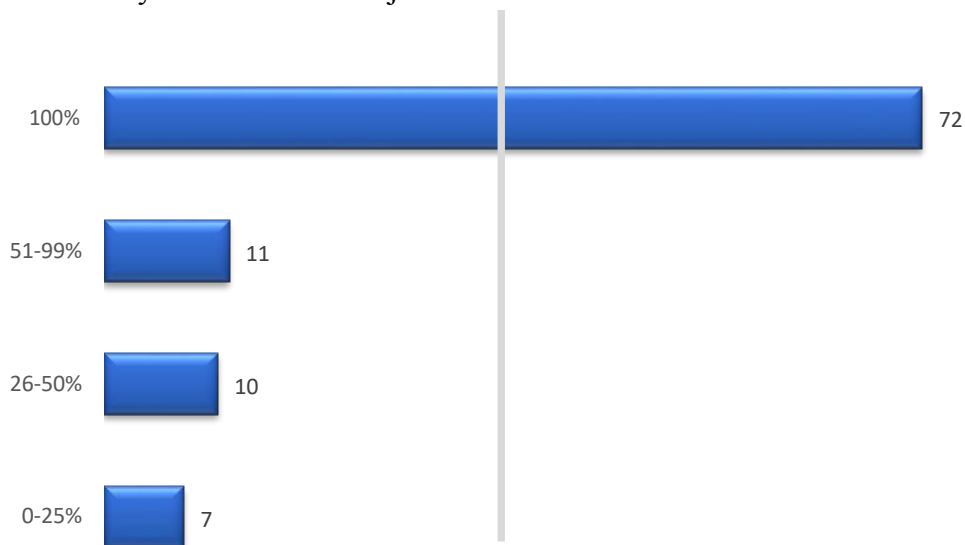
92 % deklaruje, iż w prowadzenie firmy zaangażowani są Rodzice.

Wykres 65. Zaangażowanie Rodziców

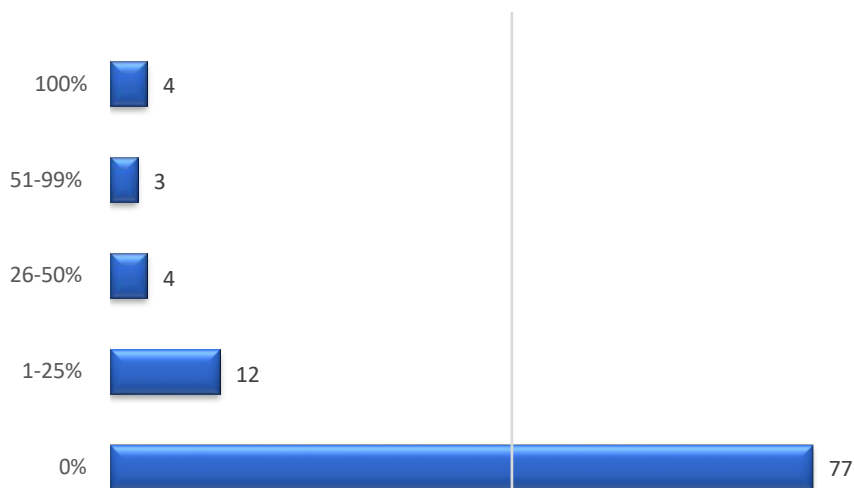
W przypadku 72 % firm rodzina ma 100 % udziałów – wykres 66

Wykres 66. Udziały w firmie rodzinnej

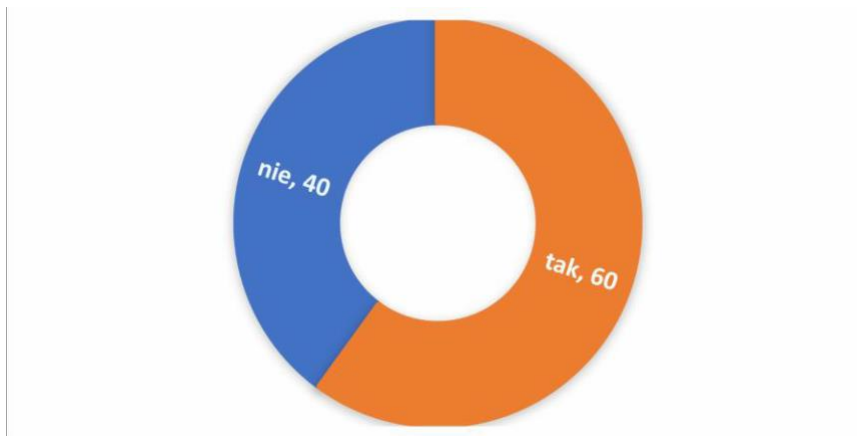
Co do udziałów w firmie rodzinnej samych ankietowanych, to 77 % deklaruje, iż nie ma jeszcze żadnych udziałów w firmie.

Wykres 67. Udziały w firmie rodzinnej potencjalnych sukcesorów

Świadomość bycia firmą rodzinną wykazuje 60 % osób.

Wykres 68. Świadomość rodzinności firm

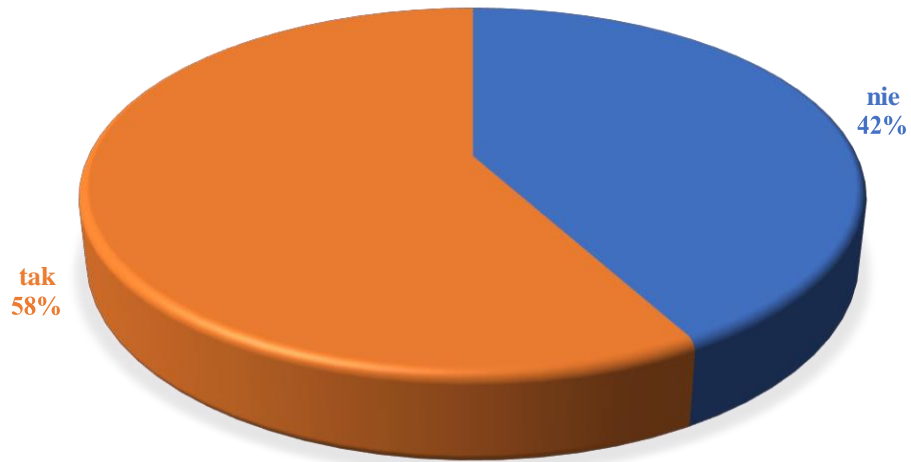
Z badania wynika, iż najwięcej firm rodzinnych, aż 20 % funkcjonuje w branży handlowej, 16 % w produkcji, a 15 w budownictwie.

Wykres 69. Branże firm rodzinnych

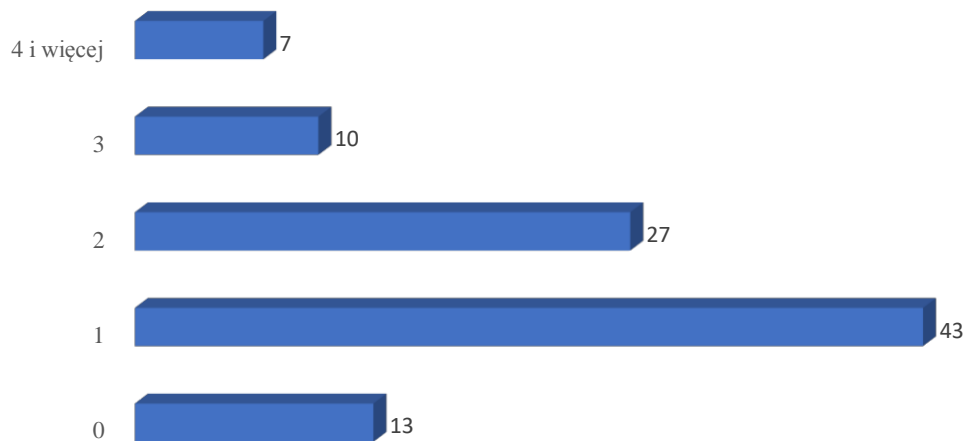
58 % ankieterowanych pracowało już w firmie rodziców (wykres 70).

Wykres 70. Praca w firmie rodzinnej

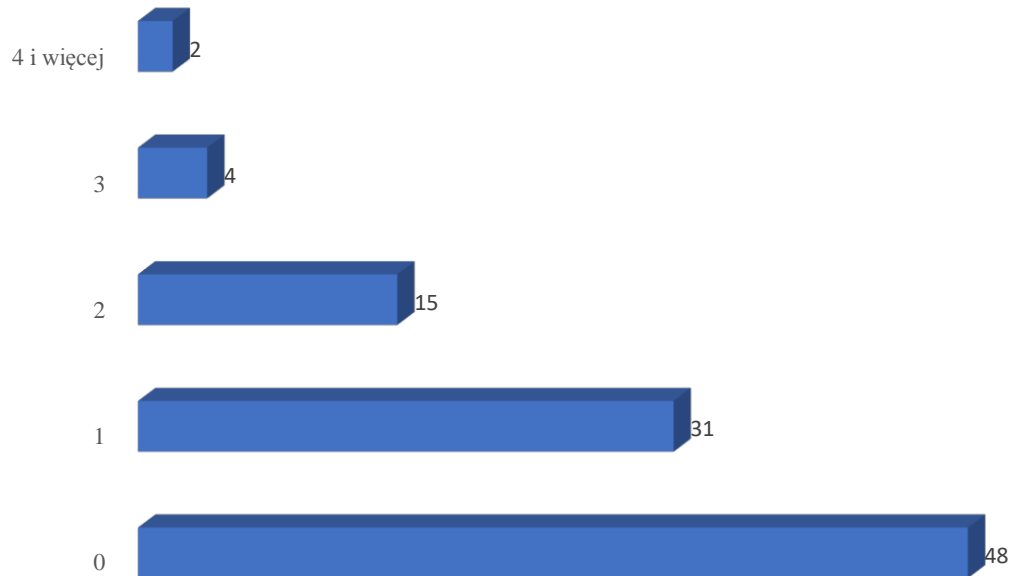

Biorący udział w badaniu wypowiedzieli się również na temat posiadanego rodzeństwa i ich wieku. I tak 43 % ankietowanych ma 1 siostrę lub brata, dalej 27 % ma dwójkę rodzeństwa –Wykres . Natomiast 48 % jest najstarszym z Rodzeństwa -wykres.

Wykres 71. Rodzeństwo

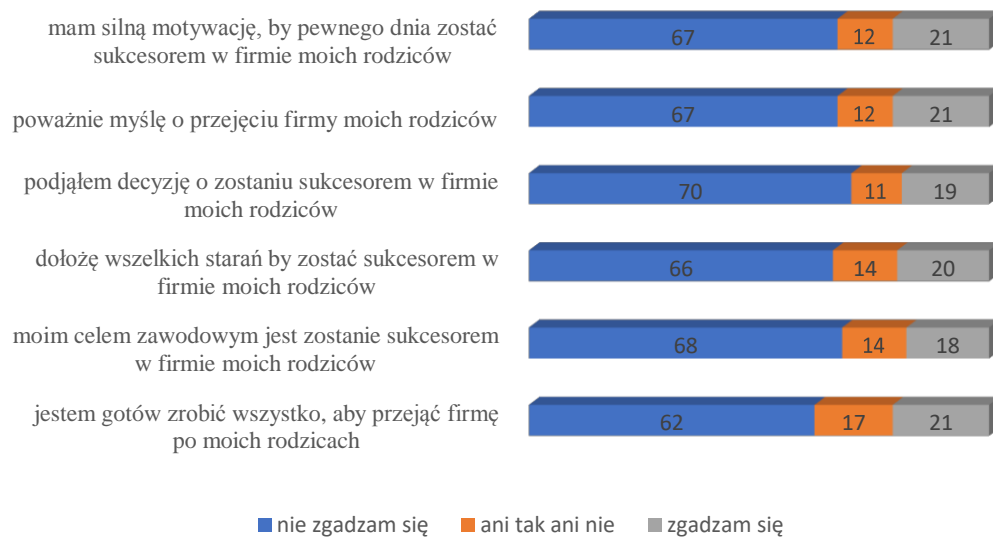

Wykres 72. Wiek rodzeństwa

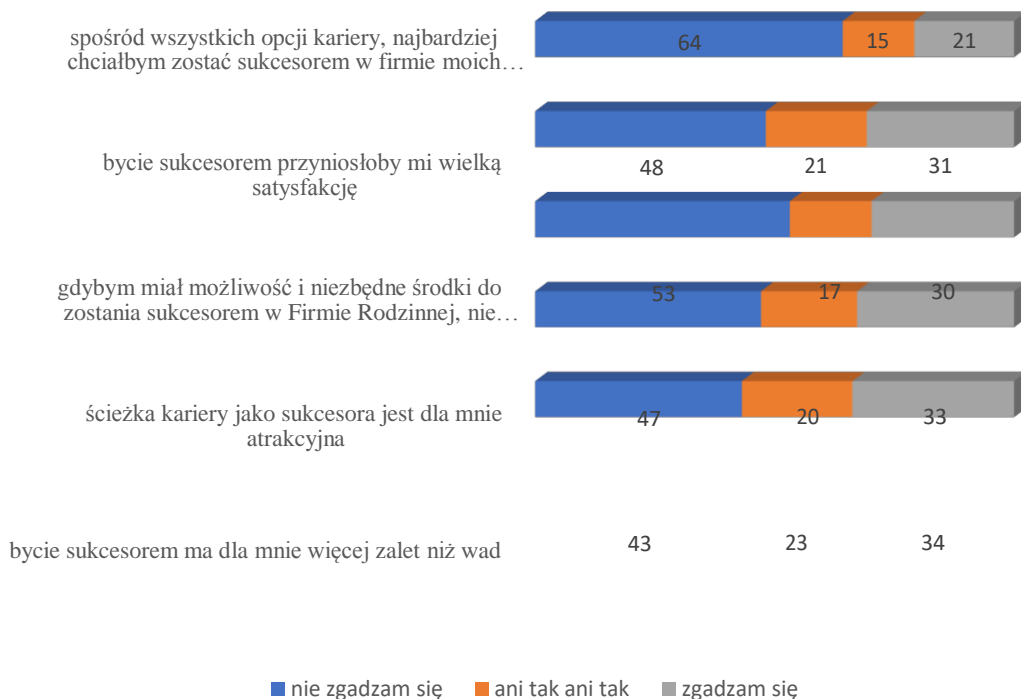
Tylko niewiele ponad 20 % respondentów jest gotowa przejąć firmę po rodzicach, czy też myśli o jej przejęciu. Jednak zdecydowana większość nie jest tym zainteresowana, co przedstawia wykres.

Wykres 73. Sukcesja w firmie

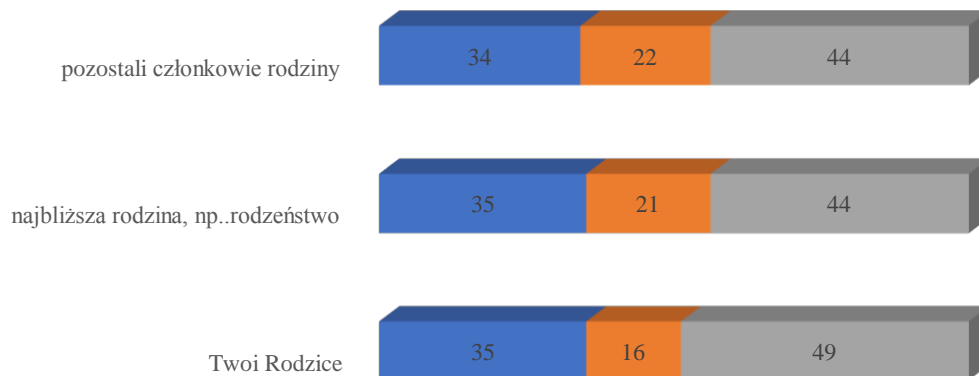
Choć dla 33 % studentów ścieżka kariery jako sukcesora jest atrakcyjna i tyle samo osób uważa, iż bycie sukcesorem ma więcej zalet niż wad.

Wykres 74. Ścieżka kariery sukcesora

49 % Rodziców potencjalnych sukcesorów zareagowałoby pozytywnie, gdyby nastąpiło przejęcie firmy po nich. A zmiana pokoleniowa dla prawie 60 % nastąpiłaby po ponad 5 latach od jej przekazania.

Wykres 75. Reakcja otoczenia

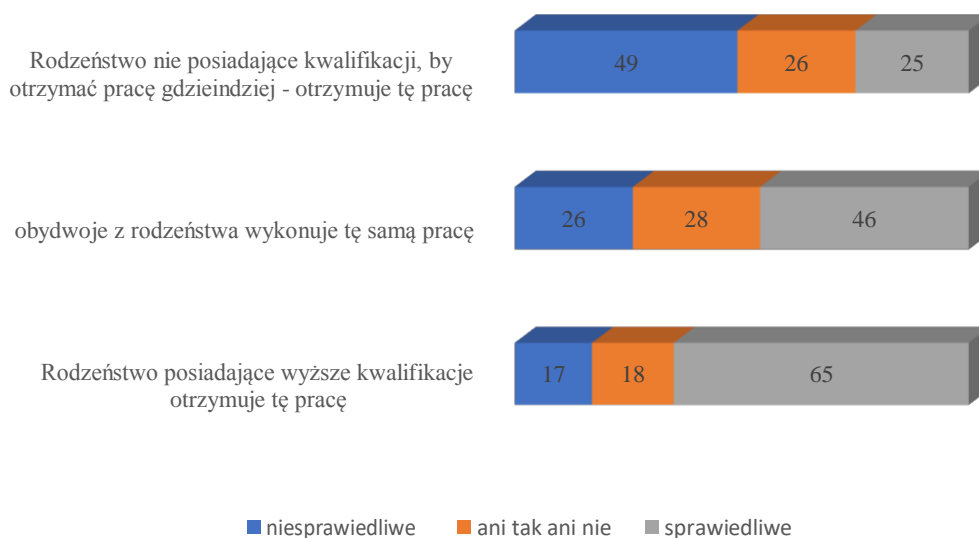
■ negatywnie ■ obojętnie ■ pozytywnie

Wykres 76. Zmiana pokoleniowa

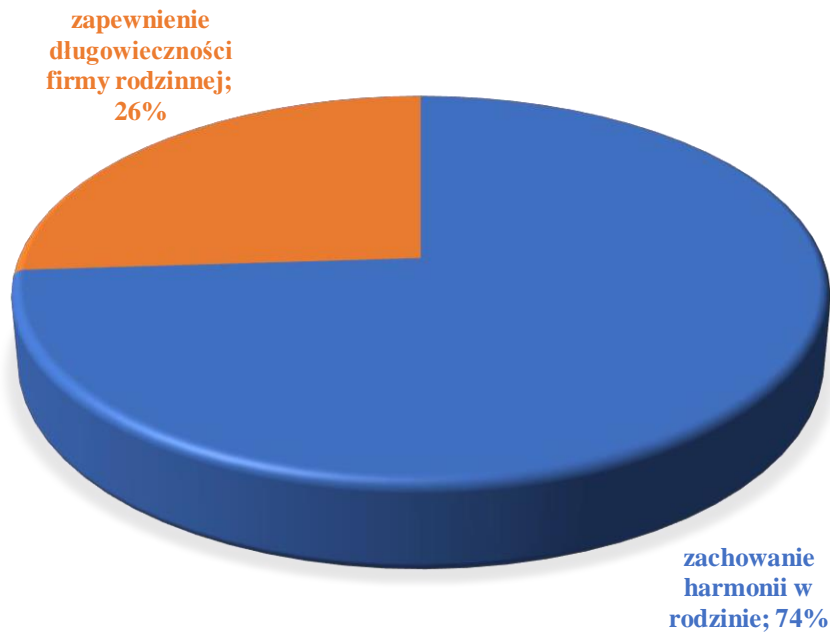
A co w sytuacji, kiedy oboje z rodzeństwa chciałoby pracować na tym samym stanowisku w firmie. 65 % studentów twierdzi, że sprawiedliwie byłoby, gdyby rodzeństwo, które ma wyższe kwalifikacje otrzymało pracę w firmie. Natomiast 46 % uważa, iż jedno i drugie z rodzeństwa powinno wykonywać tę samą pracę.

Wykres 77. Kwalifikacje Rodzeństwa a praca w firmie rodzinnej

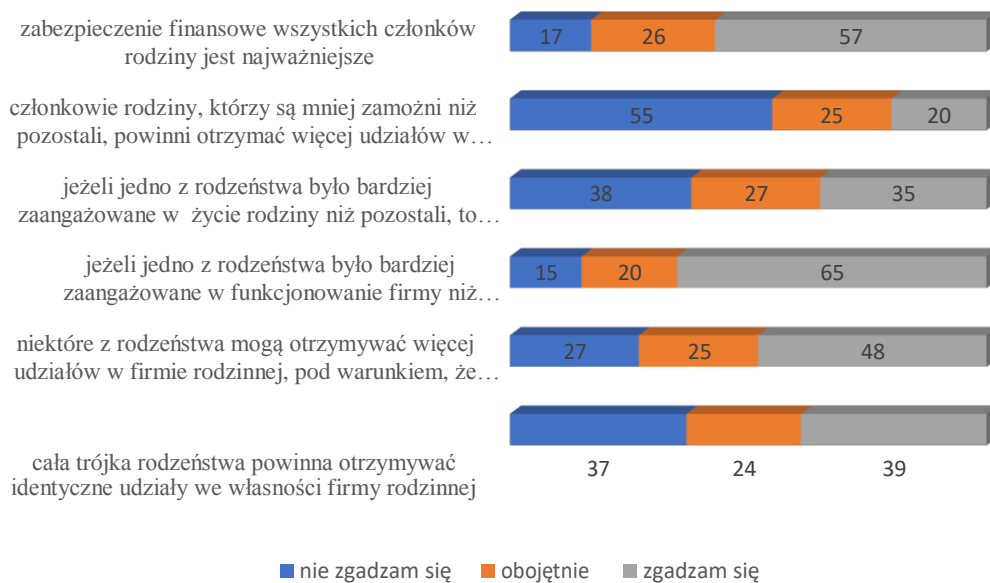
Najważniejsze w kontekście sukcesji jest zachowanie harmonii w rodzinie- 74 %-
wykres 78.

Wykres 78. Cele sukcesji

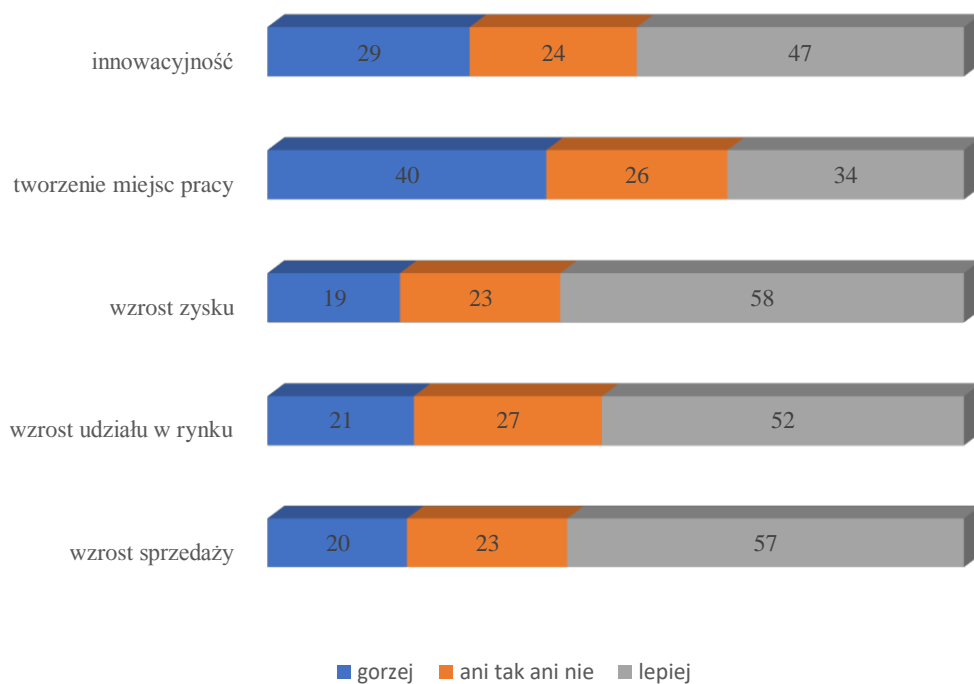

Natomiast w momencie, gdy rodzeństwo posiada wysokie kwalifikacje i już pracuje na wysokim stanowisku w firmie rodzinnej, a jedno z rodzeństwa nie pracuje zawodowo, a zajmuje się prowadzeniem domu rodzinnego, to 35 % ankietowanych uważa, iż powinni dostać więcej udziałów w firmie (wykres 79). Dzieci oceniające działalność swoich Rodziców z perspektywy ostatnich trzech lat uznały, iż firma rodzinna lepiej niż konkurencja wypada w obszarze wzrostu sprzedaży i zysku. Najgorzej oceniają tworzenie nowym miejsc pracy w firmie (wykres 80).

Wykres 79. Podział udziałów

Wykres 80. Ocena działalności firm rodzinnych przez dzieci

Wyniki przeprowadzonego badania GUESS potwierdziły, iż pokolenie poddane temu badaniu, zwane pokoleniem Y to ludzie pewni siebie, podejmujący szybkie decyzje konsekwentnie dążąc do celu, jednak nie za wszelką cenę.

Za najbardziej pożądane miejsce pracy zaraz po studiach uznali pracę w małych i średnich firmach zdobywając tam doświadczenie, aby po pięciu latach otworzyć własną firmę. Celem ich kariery jest zostanie przedsiębiorcą, co wydaje się być dla nich atrakcyjne i związane z wielką satysfakcją. W tym obszarze mogą liczyć na wsparcie swoich bliskich i przyjaciół. Jednak planowana firma nie będzie ich głównym źródłem utrzymania, choć będzie służyć zarobieniu pieniędzy, ale nie tylko. Ważne jest dla nich również to, aby ich działalność miała wpływ na otaczający świat, nawet czyniąc go lepszym. Nade wszystko chcą prowadzić firmę opierając się na dobrych praktykach. Handel i usługi finansowe to branże, które w oczach studentów są najatrakcyjniejsze, pozwalając na osiągnięcie sukcesu finansowego. Cześć z respondentów chce otworzyć firmę po to, by udowodnić innym co potrafią, ponadto chcą skupić się na osiągnięciach firmy na tle konkurencji. Zdecydowana większość chce działać bez wspólników.

Natomiast na poziomie wyboru kierunku studiów ankietowanych interesuje renoma naukowa uczelni, a dzięki zajęciom zrozumieli, co należy zrobić, aby założyć własną firmę.

Studenci biorący udział w badaniu bardzo wysoko oceniają własne kompetencje, m.in.. bycie liderem i komunikatywność, to ich mocne strony, ale także budowanie profesjonalnej sieci kontaktów. Pochodzą ze środowiska w którym większość osób prowadzi zaplanowane życie, a władza koncentruje się wokół jednostki.

Celem prowadzenia działalności dla osób już posiadających firmę jest również sukces finansowy i rozwój kariery biznesowej. Najczęściej prowadzą firmy bez udziału wspólników w branży handlowej i technologiach IT, bazując na dobrych praktykach. Co jeszcze jest dla nich ważne, a mianowicie to, aby zdobyć przewagę konkurencyjną i znacznie przewyższyć pozostałe firmy z branży. W zakresie inwestycji ważna jest poprawa jakości istniejącego produktu lub usługi, ale także rozszerzenie zakresu działalności. Patrząc na swoje firmy twierdzą, iż w znacznym stopniu wyprzedzają konkurencję, kładąc nacisk na B+R, przywództwo technologiczne. I przed wszystkim stawiają na śmiałą i agresywną postawę w celu maksymalnego wykorzystania możliwości, bardzo często wprowadzając na rynek nowe produkty lub usługi. Oczywiście mając na uwadze zmieniające się preferencje konsumentów.

Na tle konkurencji wypadają dobrze jeśli chodzi o zyski i wzrost poziomu sprzedaży, natomiast najsłabiej w zakresie nowych miejsc pracy.

Generalnie studenci przedsiębiorcy bardzo entuzjastycznie wypowiadają się na temat swojej firmy i życia przedsiębiorcy.

Podsumowując część dotyczącą firm rodzinnych należy stwierdzić, iż:

- w większości są to firmy z dorobkiem ponad 20-letnim;
- zatrudniają najczęściej jednego pracownika ze zdecydowaną przewagą udziałów należących do Rodziny;
- najwięcej osób działa w handlu, również budownictwo jest dosyć popularne, co w przypadku firm planowanych czy też już funkcjonujących wśród studentów przedsiębiorców zupełnie nie znalazło odzwierciedlenia;

Wyniki badania pokazują, iż niewiele z osób, których Rodzice prowadzą firmy są gotowi na przejęcie firmy, nawet nie myślą o tym. Jednak co trzeci uważa, że bycie sukcesorem byłoby dla nich atrakcyjną ścieżką kariery i przyniosłoby im wielką satysfakcję. Może to wynikać z tego, iż pokolenie Y zwane millenialsami cenią sobie równowagę pomiędzy pracą a życiem prywatnym, a patrząc na swoich Rodziców, którzy ciężko pracowali poświęcając firmie mnóstwo czasu nie są czymś takim zainteresowani. Choć bardzo ważne jest dla nich zachowanie harmonii w rodzinie w kontekście sukcesji, ale także aby traktować sprawiedliwie Rodzeństwo, które mają i ich kwalifikacje.